

II

(Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει των συνθηκών ΕΚ/Ευρατόμ των οποίων η δημοσίευση δεν είναι υποχρεωτική)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 18ης Ιουλίου 2007

για την κρατική ενίσχυση C 37/05 (πρώην NN 11/04) της Ελλάδας — Αφορολόγητο αποθεματικό

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2008) 3251]

(Το κείμενο στην ελληνική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2008/723/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Με βάση τις πληροφορίες που συγκέντρωσε, η Επιτροπή ζήτησε από την Ελλάδα, με επιστολή της 22ας Οκτωβρίου 2003 (D/56772), να παράσχει πληροφορίες σχετικά με διάφορα μέτρα περιλαμβανόμενα σε νομοσχέδιο με τίτλο «Μέτρα αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής — αντικειμενικοποίηση του φορολογικού ελέγχου και άλλες διατάξεις», με σκοπό να διαπιστωθεί κατά πόσον συνιστούν εν-

σχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 της συνθήκης ΕΚ. Βάσει των διατάξεων ενός από τα μέτρα αυτά, ορισμένες επιχειρήσεις δύνανται να συστήσουν ειδικό αφορολόγητο αποθεματικό σε ποσοστό μέχρι 35 % των κερδών τους με σκοπό την πραγματοποίηση επενδύσεων ίσου ύψους. Η Επιτροπή υπενθύμισε επίσης στην Ελλάδα ότι υποχρεούται να κοινοποιεί στην Επιτροπή όλα τα μέτρα που συνιστούν ενισχύσεις προτού τεθούν σε εφαρμογή δυνάμει του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.

(2) Με επιστολή της 27ης Νοεμβρίου 2003 (A/38170) οι ελληνικές αρχές διαβίβασαν ορισμένες από τις ζητούμενες πληροφορίες. Λόγω του ότι οι απαντήσεις δεν ήταν πλήρεις, η Επιτροπή υπενθύμισε στις ελληνικές αρχές με επιστολή της 3ης Δεκεμβρίου 2003 (D/57817) το αίτημά της, καθώς και τη δυνατότητα την οποία έχει να διατάξει την Ελλάδα να διαβίβασει τις ζητούμενες πληροφορίες δυνάμει του άρθρου 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ⁽²⁾. Κατόπιν αυτού, η Επιτροπή έλαβε δύο επιστολές με ημερομηνία 8 Δεκεμβρίου 2003 (A/38600) και 21 Ιανουαρίου 2004 (A/30440) με τις οποίες οι ελληνικές αρχές διαβίβασαν περαιτέρω πληροφορίες. Ωστόσο, οι απαντήσεις ήταν πολύ γενικές και όχι επαρκώς αναλυτικές ώστε να επιτρέπουν στην Επιτροπή να αξιολογήσει τα μέτρα υπό το πρίσμα των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ.

(3) Στις 15 Ιανουαρίου 2004, η Ελλάδα ψήφισε τον νόμο 3220/2004 «Μέτρα αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής — αντικειμενικοποίηση του φορολογικού ελέγχου και άλλες διατάξεις», ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 30 Ιανουαρίου 2004, ημέρα δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Α 15).

⁽¹⁾ ΕΕ C 20 της 27.1.2006, σ. 16.

⁽²⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

- (4) Με επιστολή της 13ης Μαΐου 2004 [COM(2004) 1894], η Επιτροπή εξέδωσε διαταγή παροχής πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999. Η Επιτροπή κοινοποίησε την απόφαση αυτή στις ελληνικές αρχές με επιστολή της 14ης Μαΐου 2004.
- (5) Με επιστολή της 17ης Ιουνίου 2004, που καταχωρήθηκε από την Επιτροπή στις 23 Ιουνίου 2004 [CAB(2004) 1647], οι ελληνικές αρχές υπέβαλαν μέρος των πληροφοριών που απαιτούνται για να διαπιστωθεί αν το εν λόγω μέτρο είναι σύμφωνο με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.
- (6) Η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες με επιστολές της 7ης Σεπτεμβρίου 2004 (D/56332), της 21ης Σεπτεμβρίου 2004 (D/56733) και της 27ης Ιανουαρίου 2005 (D/50744). Η Ελλάδα διαβίβασε στην Επιτροπή περαιτέρω πληροφορίες με επιστολές της 6ης Δεκεμβρίου 2004, που καταχωρήθηκε από την Επιτροπή στις 13 Δεκεμβρίου 2004 (A/39659), της 11ης Ιανουαρίου 2005, που καταχωρήθηκε από την Επιτροπή στις 17 Ιανουαρίου 2005 (A/30523), και της 25ης Απριλίου 2005, που καταχωρήθηκε από την Επιτροπή στις 29 Απριλίου 2005 (A/33595).
- (7) Με επιστολή της 13ης Ιουλίου 2005, η Επιτροπή ενημέρωσε τις ελληνικές αρχές για την πρόθεσή της να εκδώσει διαταγή αναστολής σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999. Με επιστολή της 25ης Ιουλίου 2005, που καταχωρήθηκε στην Επιτροπή στις 29 Ιουλίου 2005 (A36189), οι ελληνικές αρχές πρότειναν κατάργηση του μέτρου, μόνο όμως όσον αφορά τα εισοδήματα και τα κέρδη που προέκυψαν μετά την 1η Ιανουαρίου 2005, ενώ θα παρέμενε σε ισχύ για τα εισοδήματα και τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή.
- (8) Με επιστολή της 20ής Οκτωβρίου 2005 ⁽³⁾, η Επιτροπή πληροφόρησε την Ελλάδα ότι είχε αποφασίσει να κινηθεί τη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ σχετικά με το μέτρο ενίσχυσης. Στην απόφαση αυτή, που δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ⁽⁴⁾, η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το μέτρο.
- (9) Με επιστολές της 18ης Νοεμβρίου 2005 και της 21ης Δεκεμβρίου 2005, που καταχωρήθηκαν από την Επιτροπή στις 22 Νοεμβρίου 2005 (A/39597) και στις 23 Δεκεμβρίου 2005 (A/40796) αντίστοιχα, η Ελλάδα ζήτησε παράταση της προθεσμίας υποβολής των παρατηρήσεών της για την απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2005.
- (10) Με επιστολές της 25ης Νοεμβρίου 2005 και της 12ης Ιανουαρίου 2006 η Επιτροπή παραχώρησε τις αντίστοιχες παρατάσεις προθεσμιών.
- (11) Με επιστολή της 30ής Ιανουαρίου 2006, που καταχωρήθηκε από την Επιτροπή στις 31 Ιανουαρίου 2006 (A/30817), η Ελλάδα υπέβαλε περαιτέρω πληροφορίες και ζήτησε και τρίτη παράταση προθεσμίας, την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε.
- (12) Με φαξ της 14ης Φεβρουαρίου 2006, που καταχωρήθηκε από την Επιτροπή την ίδια ημέρα (A/31227), ένας τρίτος ενδιαφερόμενος, ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών ζήτησε παράταση της προθεσμίας υποβολής των παρατηρήσεών του σχετικά με την απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2005. Η Επιτροπή αρνήθηκε την παράταση αυτή με επιστολή της 20ής Φεβρουαρίου 2006, καθώς έκρινε επαρκή την προκαθορισθείσα περίοδο υποβολής παρατηρήσεων, η οποία σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 δεν πρέπει κατά κανόνα να υπερβαίνει τον ένα μήνα. Εκτός αυτού, δεν παρεχόταν καμία ιδιαίτερη αιτιολόγηση για την παράταση της προθεσμίας.
- (13) Με φαξ της 28ης Φεβρουαρίου 2006, που καταχωρήθηκε από την Επιτροπή την ίδια ημέρα (A/32693), ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ) υπέβαλε τις παρατηρήσεις του υπό την ιδιότητα του τρίτου ενδιαφερόμενου μέρους.
- (14) Με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της 6ης Απριλίου 2006, που καταχωρήθηκε από την Επιτροπή την ίδια ημέρα (A/32693), και με επιστολές της 16ης Ιουνίου 2006 και 26ης Οκτωβρίου 2006, που καταχωρήθηκαν από την Επιτροπή στις 20 Ιουνίου 2006 (A/34774) και στις 30 Οκτωβρίου 2006 (A/38658) αντίστοιχα, η Ελλάδα παρείχε περαιτέρω πληροφορίες. Στην επιστολή της 16ης Ιουνίου 2006, η Ελλάδα δήλωνε ότι οι πληροφορίες που διαβίβασε με την επιστολή της 6ης Απριλίου 2006 πρέπει να εξετασθούν εντός του πλαισίου της παρούσας διαδικασίας και όχι ως χωριστή κοινοποίηση.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

II.1. Στόχος του καθεστώτος

- (15) Το άρθρο 2 του ελληνικού νόμου 3220/2004 (εφεξής «το μέτρο» ή «το καθεστώς») αποβλέπει στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης σε όλες τις περιφέρειες της Ελλάδας, στην αύξηση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

II.2. Νομική βάση του καθεστώτος

- (16) Νομική βάση του καθεστώτος είναι ο ελληνικός νόμος 3220/2004 που αφορά «μέτρα αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής — αντικειμενικοποίηση του φορολογικού ελέγχου και άλλες διατάξεις» ⁽⁵⁾ (εφεξής νόμος 3220/2004) ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 28 Ιανουαρίου 2004, ημέρα δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Α 15). Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν περαιτέρω ότι το σχετικό επιλέξιμο κόστος, η ένταση των ενισχύσεων, οι επιλέξιμες επιχειρήσεις και σχέδια ορίζονται από τον νόμο για την περιφερειακή ανάπτυξη 2601/1998 ⁽⁶⁾ (εφεξής νόμος 2601/1998).

⁽³⁾ C(2005) 3873 της 20.10.2005.

⁽⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

⁽⁵⁾ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, τεύχος 15Α της 28ης Ιανουαρίου 2004.

⁽⁶⁾ Αναπτυξιακός νόμος 2601/1998, Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, τεύχος αριθ. 81/Α της 15ης Απριλίου 1998.

II.3. Μορφές ενισχύσεων

(17) Οι ενισχύσεις έχουν τη μορφή ειδικού αφορολόγητου αποθεματικού που σχηματίζει η δικαιούχος επιχείρηση σε ποσοστό μέχρι 35 % των συνολικών αδιανέμητων κερδών στη διάρκεια του 2004. Επιπλέον, το αποθεματικό μπορεί να σχηματισθεί σε ποσοστό μέχρι 50 % των κερδών του 2003, μετά από αφαίρεση των κερδών του έτους 2002 ή, αν οι επιχειρήσεις πραγματοποίησαν επιλέξιμες επενδύσεις το 2003, μπορούν να δημιουργήσουν για τις επενδύσεις αυτές ισόποσο αποθεματικό, το οποίο όμως δεν πρέπει να υπερβαίνει το 35 % των συνολικών αδιανέμητων κερδών του 2003. Ενίσχυση χορηγείται αφ' ης στιγμής γίνει δεκτή η φορολογική δήλωση του δικαιούχου από την ελληνική φορολογική αρχή. Αυτό συνήθως γινόταν κατά το πρώτο εξάμηνο των ετών 2004 και 2005. Το αποθεματικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 του νόμου 2601/1998, ανεξάρτητα από την κατηγορία φορολογικών βιβλίων που τηρούν και τον τόπο εγκατάστασής τους. Σκοπός του αποθεματικού είναι η πραγματοποίηση επενδύσεων ισόποσης τουλάχιστον αξίας κατά την επόμενη από το χρόνο της σύστασής του τριετίας.

(18) Μετά την πάροδο της τριετίας από τη σύσταση του αφορολόγητου αποθεματικού, το συνολικό ποσό του αποθεματικού που χρησιμοποιήθηκε για τις επιλέξιμες επενδύσεις χρησιμοποιείται για την αύξηση του κεφαλαίου της επιχείρησης και απαλλάσσεται από φόρους εισοδήματος. Στη διάρκεια του πρώτου χρόνου της τριετίας οι δικαιούχοι πρέπει να δαπανήσουν τουλάχιστον το ένα τρίτο του ειδικού αποθεματικού για την πραγματοποίηση της επένδυσης. Για το μέρος του αποθεματικού που δεν θα χρησιμοποιηθεί για επενδύσεις στη διάρκεια της τριετίας, η επιχείρηση θα πρέπει να υποβάλει συμπληρωματική δήλωση φορολογίας εισοδήματος και θα φορολογηθεί σύμφωνα με τις γενικές φορολογικές διατάξεις συν τους νόμιμους τόκους. Το νόμιμο επιτόκιο θα είναι τουλάχιστον 1 % μηνιαία επί του οφειλόμενου ποσού, ποσοστό που ανέρχεται τουλάχιστον σε 12 % ετησίως και, ως εκ τούτου, υπερβαίνει κατά πολύ το επιτόκιο αναφοράς του 4,43 % για ενισχύσεις που χορηγήθηκαν το 2004 και του 4,08 % για ενισχύσεις που χορηγήθηκαν το 2005 (7).

II.4. Δικαιούχοι και περιορισμοί ως προς τους κλάδους

(19) Για να υπαχθεί στο καθεστώς, μια επιχείρηση πρέπει να δραστηριοποιείται σε έναν από τους 23 κλάδους που ορίζονται στο άρθρο 3 του νόμου 2601/1998. Ο πρώτος κλάδος, η μεταποίηση (8), περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, βασικών μετάλλων και την κατασκευή αυτοκινήτων οχημάτων (9). Οι άλλοι τομείς

είναι η βιώσιμη παραγωγή ενέργειας (10), η εφαρμοσμένη έρευνα και ανάπτυξη τεχνολογιών (11), οι υπηρεσίες εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας (12), η ανάπτυξη λογισμικού (13), η παροχή υπηρεσιών ποιότητας (14), οι μεταλλευτικές επιχειρήσεις (15), η εξόρυξη και επεξεργασία βιομηχανικών ορυκτών και μαρμάρων (16), η εντατική γεωργία και αλιεία (17), οι αγροτικοί ή αγροτοβιομηχανικοί συνεταιρισμοί (18), η τυποποίηση και συσκευασία γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων (19), η πολεοδομική ανάπτυξη (20), η εκμετάλλευση δημοσίας χρήσεως σταθμών αυτοκινήτων (21), οι επιχειρήσεις υγρών καυσίμων και υγραερίων (22), τα μέσα μεταφοράς σε απομονωμένες δυσπρόσιτες και απομακρυσμένες περιοχές (23), τα κέντρα κοινής επιχειρηματικής δράσης (24), οι μεγάλες εταιρείες διεθνούς εμπορίου (25), οι εμπορικές επιχειρήσεις (26), τα κέντρα αποθεραπείας και αποκατάστασης και οι επιχειρήσεις για την παροχή στέγης σε άτομα με ειδικές ανάγκες (27), οι ειδικές τουριστικές επιχειρήσεις (28), οι ιερές μονές για την ανέγερση ξενώνων και πολιτιστικών κέντρων (29), οι τεχνικές εταιρείες (30), οι επιχειρήσεις που στεγάζονται σε παραδοσιακά ή διατηρητέα κτίρια και παράγουν τοπικά παραδοσιακά προϊόντα ή προϊόντα προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (31). Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης, καθώς και της εντατικής γεωργίας και αλιείας μπορούν επίσης να χρησιμοποιούν το εν λόγω καθεστώς για τις δραστηριότητές τους εκτός Ελλάδας (32). Οι εταιρείες διεθνούς εμπορίου μπορούν να χρησιμοποιούν το καθεστώς για τις δραστηριότητές τους στην Ελλάδα αλλά και εκτός της Κοινότητας (33).

(20) Στο άρθρο 3 του νόμου 2601/1998, για κάθε κλάδο ορίζονται επίσης συγκεκριμένα είδη δαπανών που μπορούν να πραγματοποιηθούν από το αποθεματικό. Δικαιούχοι του καθεστώτος είναι μόνο επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις των κατηγοριών που αναφέρονται στο άρθρο 3 του νόμου 2601/1998. Οι ελληνικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι το μέτρο εφαρμόζεται σε όλες τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε οποιοδήποτε σημείο της Ελλάδας, χωρίς καμία διάκριση μεταξύ εγχώριων και αλλοδαπών ή μεταξύ νέων και παλαιών.

(10) Άρθρο 3.1.β του νόμου 2601/1998.

(11) Άρθρο 3.1.γ του νόμου 2601/1998.

(12) Άρθρο 3.1.δ του νόμου 2601/1998.

(13) Άρθρο 3.1.ε του νόμου 2601/1998, απαιτούνται εκτελεστικές διατάξεις.

(14) Άρθρο 3.1.στ του νόμου 2601/1998.

(15) Άρθρο 3.1.ζ του νόμου 2601/1998.

(16) Άρθρο 3.1.η του νόμου 2601/1998.

(17) Άρθρο 3.1.θ του νόμου 2601/1998.

(18) Άρθρο 3.1.ι του νόμου 2601/1998.

(19) Άρθρο 3.1.κ του νόμου 2601/1998.

(20) Άρθρο 3.1.λ του νόμου 2601/1998.

(21) Άρθρο 3.1.μ του νόμου 2601/1998.

(22) Άρθρο 3.1.ν του νόμου 2601/1998.

(23) Άρθρο 3.1.ξ του νόμου 2601/1998, απαιτείται εκτελεστική νομοθεσία.

(24) Άρθρο 3.1.ο του νόμου 2601/1998.

(25) Άρθρο 3.1.π του νόμου 2601/1998, απαιτούνται εκτελεστικές διατάξεις.

(26) Άρθρο 3.1.ρ του νόμου 2601/1998.

(27) Άρθρο 3.1.σ του νόμου 2601/1998.

(28) Άρθρο 3.1.τ του νόμου 2601/1998.

(29) Άρθρο 3.1.υ του νόμου 2601/1998.

(30) Άρθρο 3.1.φ του νόμου 2601/1998.

(31) Άρθρο 3.1.χ του νόμου 2601/1998.

(32) Άρθρο 3.2 του νόμου 2601/1998.

(33) Άρθρο 3.1.π τελευταία φράση του νόμου 2601/1998.

(7) Στοιχεία για τις κρατικές ενισχύσεις στην ΕΕ, που δημοσιεύθηκαν στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/others/reference_rates.html

(8) Άρθρο 3.1.α του νόμου 2601/1998.

(9) Άρθρο 15 (παράρτημα) του νόμου 2601/1998.

II.5. Τα επιλέξιμα σχέδια

(21) Οι ενισχύσεις αφορούν τόσο τις επενδύσεις όσο και τις δαπάνες λειτουργίας που συνδέονται με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες που ορίζονται στο άρθρο 3 του νόμου 2601/1998. Στην περίπτωση των επενδυτικών δαπανών δεν γίνεται καμία διάκριση μεταξύ αρχικής επένδυσης και επένδυσης αντικατάστασης. Τα επενδυτικά σχέδια μπορούν να αφορούν κυρίως τα εξής:

- κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων και κτιρίων καθώς και δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου ⁽³⁴⁾,
- κατασκευή αποθηκευτικών χώρων ⁽³⁵⁾,
- αγορά μη χρησιμοποιούμενων κτιρίων ⁽³⁶⁾,
- αγορά βιοτεχνικών χώρων ⁽³⁷⁾,
- αγορά καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού ⁽³⁸⁾,
- αγορά καινούργιων σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης και μηχανοργάνωσης καθώς και του αναγκαίου λογισμικού και δαπάνες εκπαίδευσης του προσωπικού ⁽³⁹⁾,
- αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων για τον ευρύτερο εργοστασιακό χώρο καθώς και για το προσωπικό ⁽⁴⁰⁾,
- αγορά αυτοκινήτων ψυγείων ⁽⁴¹⁾,
- κατασκευή κτιρίων και εξοπλισμό για τη στέγαση και την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών των εργαζομένων της επιχείρησης ⁽⁴²⁾,
- επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος ⁽⁴³⁾,
- επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας (ΣΗΘ), εξοικονόμηση ενέργειας ⁽⁴⁴⁾,
- ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό εργαστηρίων εφαρμοσμένης έρευνας ⁽⁴⁵⁾,
- τις δυνατότητες ανακυκλώσεως ⁽⁴⁶⁾,
- επενδύσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας ⁽⁴⁷⁾,

- κατασκευή δικτύου μεταφοράς νερού και ατμού ⁽⁴⁸⁾,
- αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών ⁽⁴⁹⁾,
- αγορά λογισμικού ⁽⁵⁰⁾,
- περαιτέρω ανάπτυξη λογισμικού, κόστους μέχρι 60 % του συνολικού κόστους της επένδυσης ⁽⁵¹⁾,
- έργα προσπέλασης για μεταλλευτικές επιχειρήσεις ⁽⁵²⁾,
- εξοπλισμό και μέσα μεταφοράς στα νησιά ⁽⁵³⁾,
- εξοπλισμό μεταφοράς ⁽⁵⁴⁾,
- επίπλωση, εξοπλισμό ⁽⁵⁵⁾,
- μεταχειρισμένα φορτηγά ⁽⁵⁶⁾.

(22) Οι δαπάνες λειτουργίας μπορούν να περιλαμβάνουν κυρίως τα εξής:

- μετατροπή και επισκευή παλαιών μονάδων ή κτιρίων ή εγκαταστάσεων ⁽⁵⁷⁾,
- δαπάνες χρηματοδοτικής μίσθωσης ⁽⁵⁸⁾,
- μελέτες για την εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας ⁽⁵⁹⁾,
- δαπάνες μετεγκατάστασης για περιβαλλοντικούς λόγους ⁽⁶⁰⁾,
- υλοποίηση επιχειρηματικών σχεδίων συνολικού κόστους άνω του 1 δισεκατ. δραχμών (περίπου 2,9 εκατ. ευρώ) ⁽⁶¹⁾,
- κατάρτιση ⁽⁶²⁾,
- υλοποίηση επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης βιομηχανικών επιχειρήσεων οι οποίες είναι προβληματικές ⁽⁶³⁾,

⁽³⁴⁾ Άρθρο 3.1.α.i. και άλλα του νόμου 2601/1998.

⁽³⁵⁾ Άρθρο 3.1.α.ii. και άλλα του νόμου 2601/1998.

⁽³⁶⁾ Άρθρο 3.1.α.iii. του νόμου 2601/1998.

⁽³⁷⁾ Άρθρο 3.1.α.iv. γ.ii. και στ.ii. του νόμου 2601/1998.

⁽³⁸⁾ Άρθρο 3.1.α.v. και άλλα του νόμου 2601/1998.

⁽³⁹⁾ Άρθρο 3.1.α.vi. και άλλα του νόμου 2601/1998.

⁽⁴⁰⁾ Άρθρο 3.1.α.ix. και άλλα του νόμου 2601/1998.

⁽⁴¹⁾ Άρθρο 3.1.α.x. του νόμου 2601/1998.

⁽⁴²⁾ Άρθρο 3.1.α.xi. και άλλα του νόμου 2601/1998.

⁽⁴³⁾ Άρθρο 3.1.α.xii. και άλλα του νόμου 2601/1998.

⁽⁴⁴⁾ Άρθρο 3.1.α.xiii. και άλλα του νόμου 2601/1998.

⁽⁴⁵⁾ Άρθρο 3.1.α.xiv. και άλλα του νόμου 2601/1998.

⁽⁴⁶⁾ Άρθρο 3.1.α.xxi. του νόμου 2601/1998.

⁽⁴⁷⁾ Άρθρο 3.1.α.xxii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁴⁸⁾ Άρθρο 3.1.β.ix. του νόμου 2601/1998.

⁽⁴⁹⁾ Άρθρο 3.1.ε.iii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁵⁰⁾ Άρθρο 3.1.ε.iii. και ο.νι. του νόμου 2601/1998.

⁽⁵¹⁾ Άρθρο 3.1.ε.iii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁵²⁾ Άρθρο 3.1.ζ.viii. και η.viii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁵³⁾ Άρθρο 3.1.ν.ii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁵⁴⁾ Άρθρο 3.1.ο.i., π.νι., τ.ν., υ.ιν., του νόμου 2601/1998.

⁽⁵⁵⁾ Άρθρο 3.1.ο.ιν. του νόμου 2601/1998.

⁽⁵⁶⁾ Άρθρο 3.1.π.vi. του νόμου 2601/1998.

⁽⁵⁷⁾ Άρθρο 3.1.λ.i. τελευταία φράση, ο.iii, τ.i. και ii. όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό, υ.i. όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό και ii., καθώς και χ.i. και ii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁵⁸⁾ Άρθρο 3.1.α.v. και άλλα του νόμου 2601/1998.

⁽⁵⁹⁾ Άρθρο 3.1.α.vii. και άλλα του νόμου 2601/1998.

⁽⁶⁰⁾ Άρθρο 3.1.α.viii. και θ.χ. του νόμου 2601/1998.

⁽⁶¹⁾ Άρθρο 3.1.α.xv., ε.ν. (500 εκατ. δραχμές) και ζ.xii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁶²⁾ Άρθρο 3.1.α.xv., ε.ν. και ζ.xii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁶³⁾ Άρθρο 3.1.α.xvi. του νόμου 2601/1998.

- πιστοποίηση προϊόντων και διαδικασιών και σχετικές μελέτες ⁽⁶⁴⁾,
- αναδιάρθρωση εγκαταστάσεων για να είναι πιο ευέλικτες ⁽⁶⁵⁾,
- εισαγωγή καινοτομιών και κατασκευή πρωτοτύπων εφεύρεσης ⁽⁶⁶⁾,
- κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ⁽⁶⁷⁾,
- εισαγωγή και προσαρμογή περιβαλλοντικά φιλικής τεχνολογίας ⁽⁶⁸⁾,
- αγορά αναπαραγωγικού πολλαπλασιαστικού υλικού ⁽⁶⁹⁾,
- εκπόνηση μελετών οργάνωσης επιχειρήσεων και μάρκετινγκ ⁽⁷⁰⁾,
- μελέτες για τον χαρακτηρισμό επενδύσεων ως επιλέξιμων ενισχύσεων ⁽⁷¹⁾.

II.6. Ένταση ενισχύσεων

- (23) Η φορολογική απαλλαγή αντιστοιχεί στο σύνολο του φόρου επί των κερδών των εταιρειών από τα οποία σχηματίζεται το αποθεματικό. Ο εφαρμοστέος φορολογικός συντελεστής είναι 35 %. Τουλάχιστον το ένα τρίτο του αποθεματικού πρέπει να δαπανάται μέσα στον πρώτο χρόνο από τη δημιουργία του, ενώ το υπόλοιπο πρέπει να δαπανάται μέσα σε μια τριετία το αργότερο. Για να υπολογιστεί το ανώτατο όριο έντασης της ενίσχυσης, η ενίσχυση καθώς και οι δαπάνες ανάγονται στην αξία τους στο τέλος του πρώτου έτους. Το εφαρμοστέο επιτόκιο είναι το κοινοτικό επιτόκιο αναφοράς και προεξόφλησης ⁽⁷²⁾ που ίσχυε στην Ελλάδα κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, που ήταν 4,43 % το 2004 και 4,08 % το 2005. Συνεπώς, η μέγιστη δυνατή ένταση ενίσχυσης είναι 37,05 % και 36,89 % αντίστοιχα ⁽⁷³⁾.

II.7. Σώρευση ενισχύσεων

- (24) Ο νόμος 3220/2004 αποκλείει ρητά τη σώρευση με ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει του νόμου 2601/1998. Οι

ελληνικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι δεν υπάρχουν άλλα καθεστάτα ενισχύσεων για τη στήριξη των ίδιων επιλέξιμων δαπανών.

II.8. Διάρκεια και προϋπολογισμός του καθεστώτος

- (25) Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 του νόμου 2601/1998 μπορούν να δημιουργήσουν ειδικό αφορολόγητο αποθεματικό δυνάμει του άρθρου 2 του νόμου 3220/2004 από τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν μόνο στη διάρκεια του 2003 και του 2004. Ο προϋπολογισμός του καθεστώτος δεν αναφέρεται και, λόγω του χαρακτήρα του ως φορολογικού πλεονεκτήματος, το ύψος των διαφυγόντων κρατικών εσόδων δεν μπορεί να προσδιορισθεί και εξαρτάται από τα προηγούμενα κέρδη και τις επιλέξιμες επενδύσεις των ετών 2005-2007, καθώς και τις συναφείς απαιτήσεις.

III. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

- (26) Η Επιτροπή θεώρησε ότι το μη κοινοποιηθέν καθεστώς ενισχύσεων συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Περιλαμβάνει κρατικούς πόρους, προσφέρει πλεονέκτημα στους δικαιούχους, είναι επιλεκτικό και επηρεάζει το εμπόριο. Δεδομένου ότι το μέτρο ήταν νέο μέτρο και τέθηκε σε ισχύ χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση στην Επιτροπή, αποτελεί παράνομη ενίσχυση.
- (27) Η Επιτροπή εξέτασε το καθεστώς υπό το πρίσμα του άρθρου 87 της συνθήκης ΕΚ και, ιδίως, στο μέτρο που ισχύουν οι σχετικές διατάξεις, βάσει των ειδικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Η Επιτροπή είχε σοβαρές αμφιβολίες ως προς το εάν το μέτρο πληροί τα κριτήρια οιοδήποτε από τους εφαρμοστέους κανόνες και, ως εκ τούτου, ως προς το συμβιβασίμο του μέτρου με την κοινή αγορά.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΡΙΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

- (28) Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών (εφεξής ΣΕΒ) υπέβαλε παρατηρήσεις ως ενδιαφερόμενος τρίτος.
- (29) Ο ΣΕΒ ισχυρίστηκε, καταρχάς, ότι η Επιτροπή περιόρισε σημαντικά τα δικαιώματά του απορρίπτοντας το αίτημά του για παράταση της προθεσμίας υποβολής παρατηρήσεων.
- (30) Δεύτερον, ο ΣΕΒ ισχυρίστηκε ότι το μέτρο είναι γενικού χαρακτήρα και όχι επιλεκτικό. Ακόμη και αν ορισμένες πτυχές του είναι επιλεκτικές, το αφορολόγητο αποθεματικό δημιουργήθηκε για την υποστήριξη συγκεκριμένων κατηγοριών επενδυτικών δαπανών οιασδήποτε επιχείρησης, με αποτέλεσμα να μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί γενικό φορολογικό μέτρο.
- (31) Ο ΣΕΒ ισχυρίζεται, επίσης, ότι το μέτρο αποτελεί υφιστάμενη ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999. Για τον Σύνδεσμο, ο νόμος 3220/2004 απλώς προσαρμόζει τη μέθοδο σύστασης του αποθεματικού, η οποία αποτελεί μέρος εγκεκριμένου από την Επιτροπή καθεστώτος ενίσχυσης που θεσπίστηκε με τον νόμο 2601/1998.

⁽⁶⁴⁾ Άρθρο 3.1.α.xvii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁶⁵⁾ Άρθρο 3.1.α.xviii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁶⁶⁾ Άρθρο 3.1.α.xx. του νόμου 2601/1998.

⁽⁶⁷⁾ Άρθρο 3.1.α.xx. του νόμου 2601/1998.

⁽⁶⁸⁾ Άρθρο 3.1.ζ.κ. και η.ξί του νόμου 2601/1998.

⁽⁶⁹⁾ Άρθρο 3.1.θ.vii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁷⁰⁾ Άρθρο 3.1.ο.viii. του νόμου 2601/1998.

⁽⁷¹⁾ Άρθρο 3.1.ο.ix. του νόμου 2601/1998.

⁽⁷²⁾ Καθορίζεται σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μέθοδο καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης, ΕΕ C 273 της 9.9.1997, σ. 3, που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/reference_rates.html

⁽⁷³⁾ Η μέγιστη δυνατή ένταση ενίσχυσης υπολογίζεται ως το μέγιστο δυνατό ποσοστό ενίσχυσης επί των επιλέξιμων δαπανών, ύστερα από αναγωγή αμφοτέρων των αριθμητικών στοιχείων στο έτος χορήγησης της ενίσχυσης:

$$AI_{2004} = \frac{35\%}{\frac{1}{3} + \frac{2}{3}(1 + 0,0443)^{-7}} = 37,05\%, \quad AI_{2005} = \frac{35\%}{\frac{1}{3} + \frac{2}{3}(1 + 0,0408)^{-7}} = 36,89\%$$

- (32) Ο ΣΕΒ θεωρεί ότι ο νόμος 3220/2004 εισάγει μια τεχνική προσαρμογή, δηλαδή τη δυνατότητα σύστασης αφορολόγητου αποθεματικού πριν πραγματοποιηθεί η επένδυση και δεν επηρεάζει κατά κανένα συγκεκριμένο τρόπο το πεδίο εφαρμογής, το ποσό ή το αποτέλεσμα του καθεστώτος.
- (33) Ο ΣΕΒ υποστηρίζει, εξάλλου, ότι ούτε η ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού δικαιούχων ούτε η αύξηση του προϋπολογισμού, ούτε οι επενδύσεις μεγαλύτερου ύψους που επικαλείται η Επιτροπή, απορρέουν άμεσα από τη μεταβολή της μεθόδου σύστασης του αποθεματικού.
- (34) Κατά τον ΣΕΒ, ακόμη και αν ορισμένες άλλες αλλαγές που εισήγαγε ο νόμος 3220/2004 εκληφθούν ως νέες ενισχύσεις, θα έπρεπε να θεωρηθούν ως διακριτή τροποποίηση ενός υφιστάμενου καθεστώτος ενίσχυσης. Στην περίπτωση αυτή, θα έπρεπε να κοινοποιηθούν μόνον οι εν λόγω νέες διατάξεις και να μην αλλάξει ο χαρακτηρισμός του τροποποιηθέντος καθεστώτος ως υφιστάμενης ενίσχυσης⁽⁷⁴⁾.
- (35) Για τον ΣΕΒ, το σκεπτικό της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας είναι ασαφές και επαμφοτερίζον, και στο μέτρο που η Επιτροπή βάσισε την απόφασή της σε άλλους παράγοντες, δεν έχει εκπληρώσει την υποχρέωσή της να την αιτιολογήσει, όπως ορίζει το άρθρο 253 της συνθήκης ΕΚ.
- (36) Ο ΣΕΒ κατακρίνει το γεγονός ότι η απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας δεν εξηγεί τον τρόπο υπολογισμού της έντασης ενίσχυσης ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η σύγκριση με την ένταση ενίσχυσης που προέκυπτε με βάση το νόμο 2601/1998.
- (37) Ο ΣΕΒ, μάλιστα, υποστηρίζει ότι ακόμη και εάν η Επιτροπή έκρινε ότι οι διακριτές μεταβολές του καθεστώτος έπρεπε να είχαν κοινοποιηθεί ως νέα ενίσχυση, το συμβιβασμό τους θα έπρεπε να αξιολογηθεί σε μεμονωμένη βάση για κάθε δικαιούχο⁽⁷⁵⁾. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή πρέπει να λάβει ιδίως υπόψη την προηγούμενη απόφασή της -με βάση την οποία ο νόμος 2601/1998 χαρακτηρίστηκε συμβιβασίμη ενίσχυση- ως πλαίσιο το οποίο δεν δύναται να τροποποιηθεί με βάση την παρούσα διαδικασία.
- στερο νόμο 2601/1998 δεν αρκεί για το χαρακτηρισμό της ενίσχυσης ως νέας, σύμφωνα και με τη νομολογία του ΔΕΚ⁽⁷⁶⁾.
- (39) Η Ελλάδα υποστηρίζει ότι το άρθρο 2 παράγραφος 2 του νόμου 3220/2004 δεν μεταθέτει το χρονικό σημείο πραγματοποίησης της επένδυσης.
- (40) Επιπλέον, η Ελλάδα υποστηρίζει ότι η αλλαγή του χρονικού σημείου όπου σχηματίζεται το αποθεματικό από τις επιχειρήσεις σε καμία περίπτωση δε συνάρταται ευθέως με αύξηση της ομάδας των δικαιούχων.
- (41) Η Ελλάδα, εκτός αυτού, θεωρεί ότι η διεύρυνση του φάσματος των δικαιούχων δεν είναι σε ευθεία συνάρτηση με τη νόθευση του ανταγωνισμού.
- (42) Περαιτέρω, κρίνεται από τις ελληνικές αρχές επίσης αναγκαία η διάκριση των δικαιούχων επιχειρήσεων της ενίσχυσης του νόμου 3220/2004 σε δύο κατηγορίες:
- επιχειρήσεις που είχαν ήδη υπό το καθεστώς του νόμου 2601/1998 δικαίωμα σχηματισμού ειδικού αφορολόγητου αποθεματικού. Στην περίπτωση αυτή δεν υπήρχε νέο οικονομικό πλεονέκτημα με αποτέλεσμα η ενίσχυση να πρέπει να χαρακτηριστεί υφιστάμενη ενίσχυση. Συνεπώς, δεν υπήρχε υποχρέωση κοινοποίησης και δεν δύναται να υπάρξει ανάκτηση ενισχύσεων,
 - επιχειρήσεις που δεν δικαιούνται να υπαχθούν στον νόμο 2601/1998, για τις οποίες το μέτρο θα συνιστούσε νέα ενίσχυση. Στην περίπτωση αυτή, όμως, το συμβιβασίμο με τις διατάξεις της συνθήκης ΕΚ πρέπει να διαπιστωθεί κατά περίπτωση.
- (43) Τέλος η Ελλάδα υποστηρίζει ότι η αιτιολόγηση της απόφασης της Επιτροπής, να χαρακτηρίσει το μέτρο που θεσπίζεται με τον νόμο 3220/2004 ως νέα κρατική ενίσχυση, είναι ασαφής και ανεπαρκής και ως εκ τούτου παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου 253 της συνθήκης ΕΚ.

V. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

V.1. Ο νόμος 3220/2004 αποτελεί υφιστάμενη ενίσχυση

- (38) Για τις ελληνικές αρχές, το γεγονός ότι η υπό εξέταση ενίσχυση θεσπίστηκε με νόμο διαφορετικό από τον προγενέ-

V.2. Δυνατότητα υπαγωγής του μέτρου στα υφιστάμενα κοινοτικά πλαίσια συμβιβασίμων κρατικών ενισχύσεων

- (44) Οι ελληνικές αρχές θεωρούν ότι οι επενδύσεις από το αφορολόγητο αποθεματικό πληρούν τις προϋποθέσεις υπαγωγής στα εξής πλαίσια επιτρεπόμενων κρατικών ενισχύσεων:

— ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις ενισχύσεις de minimis⁽⁷⁷⁾,

⁽⁷⁴⁾ Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στα μέτρα που σχετίζονται με την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων, 9 Φεβρουαρίου 2004, C(2004) 434, παράγραφος 56.

⁽⁷⁵⁾ Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στα μέτρα που σχετίζονται με την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων, 9 Φεβρουαρίου 2004, C(2004) 434, παράγραφος 51. Βλέπε επίσης αποφάσεις της Επιτροπής: 11.7.2001 (ΕΕ L 174 της 4.7.2002, σ. 31), 20.12.2001 (ΕΕ L 40 της 14.2.2003) κ.λπ.

⁽⁷⁶⁾ Υπόθεση C-44/93 Namur-Les Assurances du Crédit SA κατά Office National du Ducroire και του βελγικού κράτους, Συλλογή 1994, σ. II-2309, σκέψη 83, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-195/01 και T-207/01, κυβέρνηση του Γιβραλτάρ κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συλλογή 2002 σ. II-2309, σκέψεις 109-111.

⁽⁷⁷⁾ ΕΕ C 68 της 6.3.1996, σ. 9.

- κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα ⁽⁷⁸⁾ (εφεξής «ΚΓΠΕ»),
 - πολυτομεακό πλαίσιο για τις περιφερειακές ενισχύσεις προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια ⁽⁷⁹⁾ (εφεξής «ΠΤΠ»),
 - Απόφαση της Εποπτεύουσας Αρχής της ΕΖΕΣ αριθ. 152/01/COL, της 23ης Μαΐου 2001, για την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων περί κρατικών ενισχύσεων του ΕΟΧ στις ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος ⁽⁸⁰⁾ (εφεξής «περιβαλλοντικές κατευθυντήριες γραμμές»),
 - κοινοτικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη («πλαίσιο E&A») ⁽⁸¹⁾,
 - τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 68/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση ⁽⁸²⁾ (εφεξής «ΚΑΚ επαγγελματικής εκπαίδευσης»),
 - και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 70/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ⁽⁸³⁾ (εφεξής «ΚΑΚ για ΜΜΕ»),
 - κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας ⁽⁸⁴⁾, και
 - τις εφαρμοστέες κατευθυντήριες γραμμές για την εξέταση των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας ⁽⁸⁵⁾.
- (45) Η ενίσχυση προβληματικών επιχειρήσεων και οι εξαγωγικές ενισχύσεις αποκλείονται, ενώ το επίμαχο μέτρο μπορούν να εφαρμόσουν και ξένες επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην Ελλάδα.
- (46) Οι ελληνικές αρχές περιέλαβαν επίσης στην απάντησή τους σχέδιο νομοθετικής πρότασης για την υπαγωγή του μέτρου στα υφιστάμενα πλαίσια κρατικών ενισχύσεων. Προτείνουν τον αναδρομικό χαρακτηρισμό αφορολόγητων αποθεματικών ως κρατικών ενισχύσεων και τη σύσταση εθνικής αρχής η οποία θα αναλάβει τον εκ των υστέρων έλεγχο της συμμόρφωσης κάθε μεμονωμένης περίπτωσης προς τους κοινοτικούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

⁽⁷⁸⁾ ΕΕ C 74 της 10.3.1998, σ. 9.

⁽⁷⁹⁾ ΕΕ C 70 της 19.3.2002, σ. 8.

⁽⁸⁰⁾ ΕΕ L 237 της 6.9.2001, σ. 16.

⁽⁸¹⁾ ΕΕ C 45 της 17.2.1996, σ. 5.

⁽⁸²⁾ ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 20.

⁽⁸³⁾ ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 33.

⁽⁸⁴⁾ ΕΕ C 28 της 1.2.2000, σ. 2.

⁽⁸⁵⁾ ΕΕ C 229 της 14.9.2004, σ. 5 και ΕΕ C 19 της 20.1.2001, σ. 7.

V.3. Πληροφορίες σχετικά με τις ενισχύσεις που καλύπτονται από τους κοινοτικούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις

- (47) Σύμφωνα με τις ελληνικές αρχές, 3 315 επιχειρήσεις έλαβαν ποσό μικρότερο από 100 000 ευρώ με αποτέλεσμα να μπορούν να θεωρηθούν ως ενισχύσεις de minimis. Όσον αφορά τις άλλες 320 επιχειρήσεις, έχει αρχίσει και συνεχίζεται η εξέταση των περιπτώσεων σε μεμονωμένη βάση.
- (48) Βάσει των ελέγχων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί, οι επενδύσεις που κατά την άποψη των ελληνικών αρχών συμμορφώνονται με τις ΚΓΠΕ καλύπτουν:
- 84 επιχειρήσεις για το σύνολο του αφορολόγητου αποθεματικού τους,
 - 103 επιχειρήσεις για ένα μέρος του αφορολόγητου αποθεματικού τους.

V.4. Δημοσιονομικές συνέπειες μιας ενδεχόμενης αρνητικής απόφασης της Επιτροπής για το ζήτημα αυτό

- (49) Οι ελληνικές αρχές θεωρούν ότι μια αρνητική απόφαση και η επακόλουθη ανάκτηση των σχετικών ποσών θα ήταν καταστροφική για τη χώρα. Προβάλλουν το επιχειρημα ότι σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αυτό δύναται, κατ' εξαίρεση, να λαμβάνει υπόψη τις δυσβάστακτες οικονομικές συνέπειες της απόφασής του και να περιορίζει τις συνέπειές της ⁽⁸⁶⁾.

VI. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

VI.1. Χαρακτηρισμός ως κρατική ενίσχυση

- (50) Η Επιτροπή θεωρεί ότι το υπό εξέταση μέτρο πληροί σωρευτικά και τις τέσσερις προϋποθέσεις προκειμένου να θεωρηθεί ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, όπως ορίζεται και στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στα μέτρα που σχετίζονται με την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων ⁽⁸⁷⁾.
- (51) Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά πάγια τρόπο θεωρεί ότι ένα μέτρο με το οποίο οι δημόσιες αρχές χορηγούν σε ορισμένες επιχειρήσεις φορολογική απαλλαγή, η οποία, μολονότι δεν συνεπάγεται μεταφορά πόρων του κράτους, θέτει τους δικαιούχους σε οικονομική κατάσταση ευνοϊκότερη από αυτή των άλλων φορολογούμενων, συνιστά κρατική ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1, της συνθήκης ⁽⁸⁸⁾.

⁽⁸⁶⁾ Απόφαση του ΔΕΚ στην υπόθεση C-209/03, Bidar κατά London Borough of Ealing, Secretary of State for Education and Skills, Συλλογή 2005, σ. I-2119, σκέψεις 68 και 69. Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-475/03, Banca Popolare di Cremona κατά Agenzia Entrate Ufficio Cremona Συλλογή 2006, σ. I-9373, σκέψη 75. Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-292/04, Wienand Meilicke κ.ά. κατά Finanzamt Bonn-Innenstadt, που δεν έχει δημοσιευτεί ακόμη, σκέψη 34.

⁽⁸⁷⁾ ΕΕ C 384 της 10.12.1998, σ. 3.

⁽⁸⁸⁾ Υπόθεση C-6/97, Ιταλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής Συλλογή 1999, σ. I-2981, σκέψη 16.

VI.1.1. Κρατικοί πόροι

- (52) Πρώτον, το μέτρο αφορά κρατικούς πόρους, δεδομένου ότι διαφεύγουν από το ελληνικό κράτος φορολογικά έσοδα που ανήκουν σ' αυτό.

VI.1.2. Πλεονέκτημα

- (53) Δεύτερον, το μέτρο παρέχει πλεονέκτημα στους δικαιούχους, καθώς τους επιτρέπει να συστήσουν αφορολόγητο αποθεματικό επί των κερδών τους έως το 35 % για το 2004 (οικονομικό έτος 2005), και έως το 50 % για το 2003 (οικονομικό έτος 2004) επί των εναπομενόντων κερδών τους μετά την αφαίρεση των κερδών του 2002 (οικονομικό έτος 2003). Το γεγονός ότι μέρος των κερδών των δικαιούχων δεν φορολογείται τους απαλλάσσει από δαπάνες που κανονικά βαρύνουν τον προϋπολογισμό τους. Αν το αποθεματικό δεν χρησιμοποιηθεί και το επιτόκιο για την αναβληθείσα πληρωμή φόρου είναι μηδενικό ή μικρότερο από το κοινοτικό επιτόκιο αναφοράς και προεξόφλησης για την Ελλάδα, η διαφορά μεταξύ της φορολογικής οφειλής, περιλαμβανομένου του ανατοκισμού με το επιτόκιο αναφοράς, και του πραγματικού πληρωτέου ποσού συνιστά επίσης όφελος.

- (54) Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία το αχρησιμοποίητο αποθεματικό φορολογείται με το νόμιμο επιτόκιο. Το νόμιμο επιτόκιο θα είναι τουλάχιστον 1 % μηνιαίως επί του οφειλόμενου ποσού, ποσοστό που ανέρχεται τουλάχιστον σε 12 % ετησίως και, ως εκ τούτου, υπερβαίνει κατά πολύ το επιτόκιο αναφοράς του 4,43 % για ενισχύσεις που χορηγήθηκαν το 2004 και του 4,08 % για ενισχύσεις που χορηγήθηκαν το 2005⁽⁸⁹⁾. Ως εκ τούτου, διαφυγόντα φορολογικά έσοδα του κράτους που τοποθετούνται στο αποθεματικό και φορολογούνται με το νόμιμο επιτόκιο δεν συνιστούν πλεονέκτημα και, συνεπώς, δεν δύνανται να χαρακτηρισθούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, διότι δεν παρέχουν μεγαλύτερο πλεονέκτημα από ό,τι ένα δάνειο χορηγούμενο υπό τους όρους της αγοράς. Για δάνεια χορηγούμενα σε επιχειρήσεις που δεν είναι προβληματικές, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μέθοδο καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης⁽⁹⁰⁾, «υπό τους όρους της αγοράς» σημαίνει εφαρμογή του επιτοκίου αναφοράς συν, ενδεχομένως, 400 ή περισσότερες μονάδες βάσης εάν το χρέος δεν καλύπτεται με εξασφαλίσεις.

VI.1.3. Επιλεκτικότητα

- (55) Τρίτον, το μέτρο είναι επιλεκτικό, επειδή ευνοεί μόνο επιχειρήσεις που ασκούν δραστηριότητες αναφερόμενες στο άρθρο 3 του νόμου 2601/1998. Μόνον εταιρείες από τους αναφερόμενους τομείς μπορούν να επωφεληθούν από το μέτρο και όχι εταιρείες από άλλους τομείς. Επιπλέον, για να καταστούν επιλέξιμοι ορισμένοι τομείς βάσει του άρθρου 3 του νόμου 2601/1998 απαιτείται εκτελεστική νομοθεσία. Σύμφωνα με τις ελληνικές αρχές δεν έχει τεθεί σε ισχύ τέτοια εκτελεστική νομοθεσία. Τέλος, για κάθε τομέα ισχύει διαφορετικός κατάλογος επιλέξιμων δραστηριοτήτων, με αποτελε-

σμα εταιρείες δραστηριοποιούμενες σε διάφορους τομείς να ωφελούνται σε διαφορετικό βαθμό από το μέτρο. Συνεπώς, το μέτρο είναι επιλεκτικό ακόμη και μεταξύ των τομέων που περιλαμβάνονται στο άρθρο 3 του νόμου 2601/1998. Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός των ελληνικών αρχών και του τρίτου ενδιαφερομένου ότι το υπό εξέταση καθεστώς αποτελεί φορολογικό μέτρο γενικού χαρακτήρα, δεν τεκμηριώνεται.

VI.1.4. Επίδραση στις εμπορικές συναλλαγές και στρέβλωση του ανταγωνισμού

- (56) Τέταρτον, το μέτρο έχει επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Λόγω του ότι το μέτρο παρέχει πλεονέκτημα στους δικαιούχους, δύνανται να νοθεύσει ή να απειλήσει να νοθεύσει τον ανταγωνισμό. Εκτός αυτού, οι δραστηριότητες που αναφέρονται στο άρθρο 3 του νόμου 2601/1998 αποτελούν, πράγματι, αντικείμενο ενδοκοινοτικών εμπορικών συναλλαγών. Ως εκ τούτου, δεν αποκλείεται οι δικαιούχοι να ασκούν οικονομικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν εμπορικές συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Κατά συνέπεια, το καθεστώς ενισχύσεων μπορεί να επηρεάσει τις εμπορικές συναλλαγές και να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό.

VI.1.5. Συμπέρασμα

- (57) Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι το υπό εξέταση μέτρο συνιστά καθεστώς κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι ήδη ο νόμος 2601/1998, στον οποίο αναφέρονται οι ελληνικές αρχές, χαρακτηρίστηκε από την Επιτροπή ως καθεστώς κρατικών ενισχύσεων, το οποίο ωστόσο θεωρήθηκε συμβιβάσιμο⁽⁹¹⁾.

VI.2. Χαρακτηρισμός του καθεστώτος ως παράνομης ενίσχυσης

- (58) Σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο στ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, «παράνομη ενίσχυση» είναι μια νέα ενίσχυση η οποία εφαρμόζεται κατά παράβαση του άρθρου 93 παράγραφος 3 [νυν άρθρο 88 παράγραφος 3] της συνθήκης. Σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο γ) του ίδιου κανονισμού «νέα ενίσχυση» είναι κάθε ενίσχυση, η οποία δεν αποτελεί υφιστάμενη ενίσχυση, καθώς και οι μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων.
- (59) Βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η τροποποίηση, καθεαυτή, υφιστάμενης ενίσχυσης χαρακτηρίζεται ως νέα ενίσχυση και μόνον όταν η τροποποίηση επηρεάζει την πραγματική ουσία του αρχικού καθεστώτος ενίσχυσης το καθεστώς μετατρέπεται σε νέο καθεστώς ενισχύσεων. Δεν υφίσταται τροποποίηση υφιστάμενου καθεστώτος, όπου το νέο στοιχείο είναι σαφώς διακριτό από το αρχικό καθεστώς⁽⁹²⁾.
- (60) Το υπό εξέταση μέτρο, ωστόσο, παρουσιάζει αρκετές σημαντικές διαδικαστικές και ουσιαστικές διαφορές.

⁽⁸⁹⁾ Στοιχεία για τις κρατικές ενισχύσεις στην ΕΕ, που δημοσιεύθηκαν στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/others/reference_rates.html

⁽⁹⁰⁾ ΕΕ C 273 της 9.9.1997, σ. 3.

⁽⁹¹⁾ Απόφαση της Επιτροπής για την υπόθεση κρατικών ενισχύσεων αριθ. NN 59/A/98 [αριθ. SG(99) D/884 της 3ης Φεβρουαρίου 1999], ΕΕ C 84 της 26.3.1999, σ. 7.

⁽⁹²⁾ Συνεδικασθείσες υποθέσεις T-195/01 και T-207/01: κυβέρνηση του Γιβραλτάρ κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συλλογή 2002, σ. II-2309, σκέψεις 109 και 111.

VI.2.1. Διαδικαστικές αλλαγές

- (61) Πρώτον, το υπό εξέταση μέτρο δεν αποτελούσε απλή αντικατάσταση των υφιστάμενων μέτρων αλλά νέο αυτοτελές μέτρο, διότι δεν καταργούσε ούτε αντικαθιστούσε κάποιο προηγούμενο μέτρο. Επιπλέον, οι περίοδοι ισχύος των μέτρων δεν διαδέχονταν η μια την άλλη.
- (62) Οι ελληνικές αρχές επιβεβαίωσαν, όπως προαναφέρθηκε, ότι οι διατάξεις του άρθρου 2 του νόμου 3220/2004 συμπληρώνουν κατά βάση τον νόμο 2601/1998, ο οποίος το 1999, στο πλαίσιο της υπόθεσης NN 59/A/1998, είχε εγκριθεί από την Επιτροπή ως εθνικό σύστημα περιφερειακής ανάπτυξης, σύμφωνα με τις ΚΓΠΕ ⁽⁹³⁾. Επισημαίνεται ότι ο νόμος 2601/1998 καταργήθηκε τον Φεβρουάριο του 2005. Παρόλα αυτά, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το παρόν μέτρο αποτελεί νέα ενίσχυση.
- (63) Καταρχάς, ο νόμος 3220/2004 αφορά μια σειρά σχεδίων σε διάφορους τομείς. Αναφέρεται στον κατάλογο επιλέξιμων τομέων και σχεδίων του άρθρου 3 του νόμου 2601/1998. Ωστόσο, δεν δηλώνει ρητά ότι τροποποιεί τον νόμο αυτόν. Εκτός αυτού, οι δύο διατάξεις ισχυαν εκ παραλλήλου δεδομένου ότι ο νόμος 3220/2004 τέθηκε σε ισχύ στις 28.1.2004, ενώ η ισχύς του μέτρου ενίσχυσης δυνάμει του νόμου 2601/1998 έληγε στις 23.12.2004, ο δε νόμος 2601/1998 καταργήθηκε από τον Φεβρουάριο του 2005. Τέλος, μολονότι δεν υπήρχε αλληλοεπικάλυψη ως προς την περίοδο σύστασης αποθεματικών βάσει των δύο καθεστώτων, υπήρχε αλληλοεπικάλυψη ως προς τις περιόδους ισχύος των μέτρων, καθώς αμφότεροι οι νόμοι ισχυαν για τα κέρδη των ετών 2003 και 2004. Το γεγονός ότι τα δύο μέτρα ισχυαν εκ παραλλήλου αποδεικνύει ότι το ένα δεν τροποποιούσε ή αντικαθιστούσε το άλλο. Συνεπώς, προσωρινά το υπό εξέταση μέτρο δεν αποτελεί καθαρή αντικατάσταση ή συνέχιση του μέτρου που εγκρίθηκε στην υπόθεση NN 59/A/1998 ⁽⁹⁴⁾, αλλά αποτελεί διακριτό καθεστώς ενίσχυσης.
- (64) Δεύτερον, η διαδικασία χορήγησης της ενίσχυσης έχει αλλάξει, πράγμα το οποίο έχει συνέπειες όσον αφορά τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι εταιρείες προκειμένου να λάβουν την ενίσχυση.
- (65) Βάσει του νόμου 2601/1998 ήταν απαραίτητο να υποβληθεί αίτηση προς ενίσχυση στις ελληνικές αρχές οι οποίες έπρεπε να εγκρίνουν την αίτηση προτού χορηγηθεί η ενίσχυση. Βάσει της εγκριτικής απόφασης για τον νόμο 2601/1998, οι ελληνικές αρχές δεσμεύθηκαν να επαληθεύουν τα όρια σώρευσης και συνδυασμού ενισχύσεων, την τήρηση του πλαισίου E&A του 1996 ⁽⁹⁵⁾, τις κατευθυντήριες γραμμές για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις του 1994, τον αποκλεισμό του μεταφορικού εξοπλισμού στον τομέα των μεταφορών και τον αποκλεισμό των εξαγωγικών ενισχύσεων. Επιπρόσθετα, οι αρχές είχαν την υποχρέωση και δυνατότητα, μετά τη λήψη της αίτησης, να επαληθεύουν τα σημεία αυτά.
- (66) Βάσει του νόμου 3220/2004 η σύσταση ειδικού αφορολόγητου αποθεματικού επιτρεπόταν άμεσα βάσει των διατάξεων περί φορολογίας εισοδήματος χωρίς υποχρέωση του δικαιούχου να δηλώσει στις ελληνικές αρχές συγκεκριμένα στοιχεία σχετικά με τις επιλέξιμες δραστηριότητες. Ούτε είχαν οι ελληνικές αρχές τη δυνατότητα να αρνηθούν να χορηγήσουν την ενίσχυση βάσει των δεσμεύσεων που είχαν αναλάβει στο πλαίσιο της διαδικασίας που οδήγησε στην έγκριση της χορήγησης ενίσχυσης βάσει του νόμου 2601/1998.
- (67) Σύμφωνα με την απόφαση έγκρισης του νόμου 2601/1998, οι ελληνικές αρχές όφειλαν να πιστοποιήσουν την ολοκλήρωση της επένδυσης προκειμένου να επιτραπεί η σύσταση του αφορολόγητου αποθεματικού. Οι δικαιούχοι, ως εκ τούτου, έπρεπε να χρησιμοποιήσουν ίδιους χρηματοδοτικούς πόρους ούτως ώστε να είναι επιλέξιμοι προς ενίσχυση. Στον νόμο 3220/2004 δεν υπάρχει ανάλογη υποχρέωση.
- (68) Όσον αφορά το επιχείρημα που επικαλέσθηκαν οι ελληνικές αρχές ότι τουλάχιστον σε ορισμένες περιπτώσεις η ενίσχυση θα μπορούσε να χορηγηθεί βάσει του νόμου 2601/1998, πρέπει να σημειωθεί ότι το επιχείρημα αυτό δεν έχει σχέση με την υπόθεση δεδομένου ότι η διαδικασία του νέου μέτρου διαφορετική και απλούστερη, ενώ τα κριτήρια για τη λήψη ενίσχυσης καθώς και τα πλεονεκτήματα από αυτήν για όλους τους δυνητικούς δικαιούχους είχαν διευρυνθεί.

VI.2.2. Ουσιώδεις μεταβολές

- (69) Πρώτον, σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση NN 59/A/1998 ⁽⁹⁶⁾, μόνον αρχικές επενδύσεις ήταν επιλέξιμες δυνάμει του νόμου 2601/1998, με μόνη εξαίρεση τις λειτουργικές ενισχύσεις για μετεγκατάσταση σε βιομηχανικές ζώνες, ενώ δυνάμει του νόμου 3220/2004 μπορούν να χορηγηθούν και λειτουργικές ενισχύσεις συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων αντικατάστασης, καθώς και άλλες λειτουργικές ενισχύσεις για οποιαδήποτε από τις επιλέξιμες δραστηριότητες. Βάσει του νόμου 2601/1998, οι ενισχυόμενες επενδύσεις έπρεπε να διατηρηθούν επί 5 έτη, ενώ το άρθρο 2 παράγραφος 9 του νόμου 3220/2004 απαιτεί μόνον τη διατήρηση των επενδυτικών αγαθών ή των πάγιων στοιχείων ενεργητικού που προβλέπει το άρθρο 2 παράγραφος 2 επί τρία ημερολογιακά έτη.
- (70) Εκτός αυτού, ο νόμος 2601/1998, επέτρεπε τέσσερα είδη ενίσχυσης:
- α) άμεσες επιχορηγήσεις συνδεδεμένες με την αρχική επένδυση·
 - β) έκπτωση επιτοκίου για μεσοπρόθεσμα/μακροπρόθεσμα δάνεια (τουλάχιστον τέσσερα έτη) για τη χρηματοδότηση της αρχικής επένδυσης·
 - γ) επιχορήγηση για την κάλυψη των δαπανών χρηματοδοτικής μίσθωσης νέου εξοπλισμού·

⁽⁹³⁾ Βλέπε υποσημείωση 78.⁽⁹⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 91.⁽⁹⁵⁾ Βλέπε υποσημείωση 81.⁽⁹⁶⁾ Βλέπε υποσημείωση 91.

- δ) φορολογική απαλλαγή υπό μορφή αφορολόγητου αποθεματικού, 40 % έως 100 %, αναλόγως του τομέα και της γεωγραφικής περιοχής, επί του ποσού των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών.
- (71) Ο νόμος 3220/2004 δεν προβλέπει τα τρία είδη ενίσχυσης που αναφέρονται στα σημεία 70, στοιχεία α), β) και γ). Επιπλέον, τα αφορολόγητα αποθεματικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για όλες τις επιλέξιμες δαπάνες μέχρι ποσοστού 100 %, ανεξαρτήτως περιοχής και ύψους των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών.
- (72) Δεύτερον, άλλαξε η περίοδος σύστασης του αφορολόγητου αποθεματικού σε σχέση με τον χρόνο πραγματοποίησης των δαπανών για επιλέξιμες δραστηριότητες. Ο νόμος 2601/1998 επέτρεπε τη σύσταση αφορολόγητων αποθεματικών το έτος πραγματοποίησης της δαπάνης για την επιλέξιμη δραστηριότητα ή το πολύ 10 έτη αργότερα. Ο νόμος 3220/2004 επιτρέπει τη σύσταση αποθεματικών ένα έως τρία έτη πριν την πραγματοποίηση της δαπάνης για την επιλέξιμη δραστηριότητα. Το νέο μέτρο είναι πολύ ευνοϊκότερο από άποψη ταμειακών ροών καθώς επιτρέπει στις επιχειρήσεις να επωφεληθούν από τη φορολογική απαλλαγή πριν προβούν στην επένδυση. Επιπλέον, η λειτουργία του μέτρου έχει διαφορετικές συνέπειες για τις δυνατότητες των δικαιούχων να αναλάβουν επιλέξιμα σχέδια. Ο αριθμός των δικαιούχων στο νέο καθεστώς μπορεί να αυξηθεί κατά τον αριθμό των επιχειρήσεων εκείνων που, στο πλαίσιο του προηγούμενου μέτρου, δεν διέθεταν αρκετά ρευστά διαθέσιμα για να χρηματοδοτήσουν τα σχέδιά τους εκ των προτέρων, αλλά με τη φορολογική απαλλαγή μπορούν να το πράξουν. Από την άποψη αυτή, δεν έχει σημασία αν αυξήθηκαν ο συνολικός προϋπολογισμός της ενίσχυσης ή τα πλεονεκτήματα για συγκεκριμένες επιχειρήσεις. Το γεγονός ότι, συνολικά, οι γενικές προϋποθέσεις εφαρμογής του νέου μέτρου είναι λιγότερο περιοριστικές, αρκεί για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι συνιστά νέα ενίσχυση.
- (73) Στις γραπτές τους παρατηρήσεις, οι ελληνικές αρχές βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στην απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994 του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση C-44/93 *Namur Les Assurances du credit* ⁽⁹⁷⁾. Στην υπόθεση εκείνη, το Δικαστήριο τόνισε ότι το γεγονός ότι το μέτρο ενδέχεται, υποθετικά, να οδηγήσει σε αύξηση του προϋπολογισμού της ενίσχυσης δεν πρέπει να θεωρείται ένδειξη ότι πρόκειται για νέα ενίσχυση εφόσον η ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο προγενεστέρων νομοθετικών διατάξεων που παρέμειναν αμετάβλητες. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι από την ανωτέρω ανάλυση προκύπτει σαφώς ότι οι διατάξεις του νόμου 3220/2004 διαφέρουν πολύ από τις διατάξεις του νόμου 2601/1998. Ως εκ τούτου δεν θεωρεί την εν λόγω απόφαση σχετική με την παρούσα υπόθεση.
- (74) Οι ελληνικές αρχές, υποστηρίζουν επίσης ότι η διεύρυνση του φάσματος των δικαιούχων δεν έχει ως αποτέλεσμα νόθευση του ανταγωνισμού. Ωστόσο, τόσο η νομολογία του Δικαστηρίου όσο και η πρακτική της Επιτροπής επιβεβαιώνουν ότι οιαδήποτε κρατική ενίσχυση σε τομείς στους οποίους υφίσταται ανταγωνισμός μπορεί να οδηγήσει σε νόθευση του ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου οι ενισχύσεις πρέπει να κοινοποιούνται ώστε η Επιτροπή να αξιολογεί αν είναι συμβιβάσιμες.
- (75) Τέλος, αντίθετα με τον ισχυρισμό των ελληνικών αρχών ότι η επιχειρηματολογία της Επιτροπής στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας έρευνας είναι ασαφής και ανεπαρκής, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή σημείωνε στην εν λόγω απόφαση δύο λόγους για τους οποίους θεωρούσε ότι το μέτρο αποτελεί νέα ενίσχυση: 1. αυτοτελή νομική βάση και 2. διαφορετικό μέσο που προβλέπει διαφορετικό χρονικό σημείο σύστασης του αποθεματικού, και ως εκ τούτου έχει διαφορετικές επιπτώσεις για την εσωτερική αγορά. Η Επιτροπή ανέφερε ως παράδειγμα τον δυναμικά μεγαλύτερο αριθμό δικαιούχων και την αύξηση του σχετικού προϋπολογισμού. Η Επιτροπή θεωρεί ότι μια τέτοια αιτιολόγηση άρμοζε στη συγκεκριμένη περίπτωση, διότι εξέθετε με σαφή και αδιαμφισβήτητο τρόπο το σκεπτικό της Επιτροπής ούτως ώστε οι ενδιαφερόμενοι να κατανοήσουν τους λόγους της απόφασης.
- VI.2.3. *Νέες ενισχύσεις*
- (76) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ανωτέρω ανάλυση εντοπίζει διάφορα στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι το καθεστώς που θεσπίζεται με τον νόμο 3220/2004 πρέπει να θεωρηθεί νέο καθεστώς ενίσχυσης. Συγκεκριμένα, το καθεστώς που θεσπίζει ο εν λόγω νόμος συνυπήρξε για ένα χρονικό διάστημα με το καθεστώς που θεσπίστηκε με τον νόμο 2601/1998 και περιλαμβάνει διαφορετικούς όρους και διαφορετική διαδικασία χορήγησης ενισχύσεων.
- (77) Ωστόσο, ακόμη και αν ο νόμος 3220/2004 μπορούσε να θεωρηθεί ως τροποποίηση υφιστάμενου καθεστώτος, είναι σαφές ότι οι τροποποιήσεις που εισήγαγε ο νόμος είναι ουσιώδεις καθώς επηρεάζουν την αξιολόγηση του συμβιβασμού του μέτρου ενίσχυσης με την κοινή αγορά ⁽⁹⁸⁾ και δεν είναι καθαρά τυπικές ή διοικητικές. Επιπλέον, οι τροποποιήσεις ισχύουν για όλους τους δικαιούχους και όλες τις επιλέξιμες δραστηριότητες. Ως εκ τούτου, το νέο καθεστώς τροποποίησε το μέσο ενίσχυσης στο σύνολό του και, συνεπώς, δεν είναι σαφώς διακριτό από την υφιστάμενη ενίσχυση.
- (78) Αντίθετα με τους ισχυρισμούς των ελληνικών αρχών, λοιπόν, το μέτρο, για τους ανωτέρω λόγους, συνιστά, στο σύνολό του, νέα ενίσχυση.
- VI.2.4. *Παράνομες ενισχύσεις*
- (79) Οι ελληνικές αρχές δεν κοινοποίησαν το μέτρο προτού τεθεί σε εφαρμογή και το έθεσαν σε ισχύ κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ. Ως εκ τούτου, το μέτρο συνιστά παράνομη ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο στ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999.

⁽⁹⁷⁾ Υπόθεση C-44/93, *Namur-Les Assurances du Crédit SA* κατά *Office National du Ducroire* και βελγικού δημοσίου, Συλλογή 1994 σ. I-3829, σκέψη 28.

⁽⁹⁸⁾ Για λεπτομερή επιχειρηματολογία βλέπε τμήμα VI.3.

VI.3. Συμβιβασμοί του παράνομου καθεστώτος ενισχύσεων

(80) Μετά τη διαπίστωση ότι το καθεστώς εμπεριέχει στοιχειά κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον το συγκεκριμένο μέτρο θα μπορούσε να θεωρηθεί συμβιβασμοί με την κοινή αγορά.

(81) Η Επιτροπή εξέτασε το καθεστώς υπό το πρίσμα του άρθρου 87 της συνθήκης ΕΚ και ειδικότερα, εφόσον έχουν εφαρμογή, με βάση:

— τις ΚΓΠΕ ⁽⁹⁹⁾,

— το ΠΤΠ ⁽¹⁰⁰⁾,

— τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ⁽¹⁰¹⁾, (στο εξής «κατευθυντήριες γραμμές διάσωσης και αναδιάρθρωσης»),

— τις περιβαλλοντικές κατευθυντήριες γραμμές ⁽¹⁰²⁾,

— πλαίσιο E & A ⁽¹⁰³⁾,

— τον ΚΑΚ επαγγελματικής εκπαίδευσης ⁽¹⁰⁴⁾,

— τον ΚΑΚ για τα ΜΜΕ ⁽¹⁰⁵⁾,

— τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας ⁽¹⁰⁶⁾,

— και τις εφαρμοστέες κατευθυντήριες γραμμές για την εξέταση κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας ⁽¹⁰⁷⁾.

Η ενίσχυση αξιολογήθηκε σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες κατά το χρόνο που χορηγήθηκε η ενίσχυση.

(82) Στη διάρκεια της προκαταρκτικής έρευνας, οι ελληνικές αρχές, σε μια προσπάθεια να μετριάσουν τα προβλήματα συμβατότητας με τις ΚΓΠΕ, προέβησαν σε μια σειρά δηλώ-

σεων για περιορισμό της χορήγησης των εν λόγω ενισχύσεων. Μεταξύ άλλων, δεσμεύθηκαν να τηρούν το πολυτομεακό πλαίσιο για τα μεγάλα επενδυτικά σχέδια και να μην χορηγούν ενισχύσεις σε προβληματικές επιχειρήσεις. Εν τούτοις, το σχετικό πλεονέκτημα παρέχεται απευθείας στους δικαιούχους από το νόμο, χωρίς να προβλέπεται καμία πρόσθετη προϋπόθεση ή η άσκηση διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης. Για ελάχιστους μόνο από τους ενισχυόμενους τομείς και σχέδια απαιτείται θέσπιση εκτελεστικής νομοθεσίας. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις αυτές στις οποίες απαιτείται εκτελεστική νομοθεσία, οι ελληνικές αρχές είναι αδύνατο να επιβάλουν οποιοδήποτε δεσμεύσεις στους φορολογούμενους επικαλούμενες τα δικαιώματα που τους αναγνωρίζει ο νόμος. Συνεπώς, οι εν λόγω δεσμεύσεις δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση του μέτρου.

(83) Η Επιτροπή δεν δύναται να αποδεχθεί τα επιχειρήματα που επικαλούνται οι ελληνικές αρχές ούτε εκείνα του ΣΕΒ ⁽¹⁰⁸⁾. Συγκεκριμένα, όσον αφορά το επιχείρημα των ελληνικών αρχών ότι οι ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις που ήδη δικαιούνταν να σχηματίσουν αφορολόγητο αποθεματικό βάσει του προηγούμενου καθεστώτος συνιστούν υφιστάμενη ενίσχυση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το γεγονός ότι ήταν επιλέξιμες βάσει υφιστάμενου καθεστώτος δεν δικαιολογεί ενίσχυση χορηγούμενη βάσει του νέου καθεστώτος. Στην απάντησή τους στην απόφαση της Επιτροπής να κινηθεί την επίσημη διαδικασία έρευνας, οι ελληνικές αρχές πρότειναν τη σύσταση εθνικής αρχής αρμόδιας για τον εκ των υστέρων έλεγχο της συμμόρφωσης κάθε μεμονωμένης περίπτωσης με τους κοινοτικούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Η Επιτροπή σημειώνει ότι ο έλεγχος του συμβιβασμού της ενίσχυσης αποτελεί δική της αρμοδιότητα και ότι, συνεπώς, η πρόταση αυτή δεν δύναται να γίνει δεκτή.

VI.3.1. Εφαρμογή του κανονισμού De-Minimis

(84) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 69/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ σε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ⁽¹⁰⁹⁾ (στο εξής «κανονισμός de minimis») δεν μπορεί να εφαρμοστεί στο καθεστώς συνολικά. Ο νόμος δεν περιλαμβάνει διάταξη με την οποία να περιορίζεται το ποσό που μπορεί να λάβει ο δικαιούχος σε 100 000 ευρώ ⁽¹¹⁰⁾. Επιπλέον δεν τηρούνται οι διατάξεις του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 69/2001 σχετικά με τη σώρευση και τον έλεγχο.

(85) Όσον αφορά τους τομείς της αλιείας και της γεωργίας, οι ειδικές διατάξεις για τις ενισχύσεις de minimis ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1860/2004 της Επιτροπής, της 6ης Οκτωβρίου 2004, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας ⁽¹¹¹⁾. Ο κανονισμός αυτός άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2005 και εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί πριν από την έναρξη ισχύος του, εφόσον οι μεμονωμένες ενισχύσεις πληρούν τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 3 εν λόγω κανονισμού.

⁽⁹⁹⁾ Βλέπε υποσημείωση 78.

⁽¹⁰⁰⁾ Βλέπε υποσημείωση 79.

⁽¹⁰¹⁾ ΕΕ C 244 της 1.10.2004, σ. 2.

⁽¹⁰²⁾ Βλέπε υποσημείωση 80.

⁽¹⁰³⁾ Βλέπε υποσημείωση 81.

⁽¹⁰⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 82.

⁽¹⁰⁵⁾ Βλέπε υποσημείωση 83.

⁽¹⁰⁶⁾ Βλέπε υποσημείωση 84.

⁽¹⁰⁷⁾ Βλέπε υποσημείωση 85.

⁽¹⁰⁸⁾ Βλέπε υπόθεση T-349/03 Corsica Ferries κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005 σ. II-2197, σκέψη 64.

⁽¹⁰⁹⁾ ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 30.

⁽¹¹⁰⁾ Υπόθεση C-172/03, Wolfgang Heiser κατά Finanzamt Innsbruck, Συλλογή 2005, σ. I-1627.

⁽¹¹¹⁾ ΕΕ L 325 της 28.10.2004, σ. 4.

(86) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1860/2004 ορίζει ότι οι ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς των γεωργικών ή αλιευτικών προϊόντων μέχρι ανωτάτου ορίου 3 000 ευρώ ανά δικαιούχο στη διάρκεια περιόδου τριών ετών, εντός ενός μέγιστου ορίου που καθορίζεται για κάθε κράτος μέλος (για την Ελλάδα στον τομέα της γεωργίας και της αλιείας τα όρια είναι 34 965 000 και 2 036 370 ευρώ, αντίστοιχα) δεν αποτελούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, εφόσον δεν καθορίζονται με βάση την τιμή ή την ποσότητα προϊόντων που τίθενται στην αγορά ούτε σχετίζονται με εξαγωγές (δηλαδή ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και τη λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που συνδέονται με την εξαγωγική δραστηριότητα), ούτε χορηγούνται υπό τον όρο χρησιμοποίησης εγχώριων προϊόντων αντί για εισαγόμενα. Στο πλαίσιο του καθεστώτος βάσει του νόμου 3220/2004, οι ενισχύσεις που πληρούν τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις δεν θεωρούνται κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.

(87) Ο νόμος δεν περιλαμβάνει διάταξη με την οποία να περιορίζεται το ποσό της ενίσχυσης που μπορεί να λάβει ένας δικαιούχος σε 3 000 ευρώ ή στο ανώτατο de-minimis ποσό για την Ελλάδα. Επιπλέον, δεν τηρούνται οι διατάξεις του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1860/2004 σχετικά με τη σώρευση και τον έλεγχο.

(88) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2006, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας⁽¹¹²⁾ μπορεί να εφαρμόζεται σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 του κανονισμού αυτού σε επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα των μεταφορών και σε επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων, εφόσον η εκάστοτε ενίσχυση πληροί όλους τους όρους που καθορίζονται στα άρθρα 1 και 2 του εν λόγω κανονισμού. Τα άρθρα αυτά απαιτούν τον περιορισμό του ποσού της ενίσχυσης που μπορεί να λάβει ο δικαιούχος στα μέγιστα επιλέξιμα ποσά όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2, δηλαδή 200 000 ευρώ για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων και 100 000 ευρώ για επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα των μεταφορών. Επιπλέον απαιτεί την εξαίρεση των επιχειρήσεων που ασχολούνται με τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων στις περιπτώσεις που:

α) το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις·

β) η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση της εν όλω ή εν μέρει απόδοσής της σε πρωτογενείς παραγωγούς.

Τέλος, πρέπει να εξαιρεθούν οι ενισχύσεις για την απόκτηση οχημάτων οδικών εμπορευματικών μεταφορών οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που εκτελούν οδικές εμπορευματικές μεταφορές για λογαριασμό τρίτων.

(89) Ο νόμος δεν προβλέπει διάταξη με την οποία να περιορίζεται το ποσό της ενίσχυσης που μπορεί να λάβει ένας δικαιούχος. Επιπλέον, δεν τηρούνται οι διατάξεις του άρθρου 1 και 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1998/2006.

(90) Επομένως, το καθεστώς δεν είναι σύμφωνο με τις προϋποθέσεις των κανονισμών.

VI.3.2. Συμβιβασμο βάσει των ΚΓΠΕ

(91) Το μέτρο πρέπει να εξεταστεί πρώτα βάσει των ΚΓΠΕ. Η πρωτογενής παραγωγή γεωργικών προϊόντων που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της συνθήκης, ο τομέας της αλιείας και η βιομηχανία άνθρακα αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής των ΚΓΠΕ. Ωστόσο, σύμφωνα με το μέτρο η γεωργική παραγωγή φαίνεται ότι είναι επιλέξιμη για ενίσχυση σε δύο τομείς: την εντατική γεωργία και αλιεία καθώς και τους γεωργικούς και αγροτοβιομηχανικούς συνεταιρισμούς. Επιπλέον, φαίνεται ότι βάσει του μέτρου μπορεί να ενισχυθεί η εξόρυξη άνθρακα στο πλαίσιο των κλάδων εξόρυξης καθώς και η λατόμηση και η επεξεργασία ορυκτών ή μαρμάρων. Κατά συνέπεια, σε κάθε περίπτωση, οι ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς αυτούς δεν μπορούν να δικαιολογηθούν βάσει των ΚΓΠΕ.

(92) Βάσει των ΚΓΠΕ, υπό διαφορετικές προϋποθέσεις, μπορεί να επιτραπεί η χορήγηση ενισχύσεων τόσο για αρχικές επενδύσεις όσο και για υψηλότερες λειτουργικές δαπάνες. Ο νόμος δεν διευκρινίζει για ποιες από τις δύο θα εφαρμόζεται.

(93) Πρώτον, βάσει του σημείου 4.4 των ΚΓΠΕ, η αρχική επένδυση πρέπει να αφορά πάγια κεφάλαια για τη δημιουργία νέων εγκαταστάσεων, την επέκταση υφιστάμενων εγκαταστάσεων ή την εκκίνηση δραστηριότητας ή την εξαγορά εγκαταστάσεων που είχαν κλείσει ή που θα είχαν κλείσει χωρίς την εξαγορά αυτή, εκτός αν οι υπό εξέταση εγκαταστάσεις ανήκουν σε προβληματική επιχείρηση. Η Επιτροπή δεν πιστεύει ότι οι επενδυτικές δαπάνες που είναι επιλέξιμες βάσει του μέτρου εμπίπτουν στον ορισμό αυτόν και, ότι μπορούν να χαρακτηριστούν ως αρχική επένδυση. Στα επιλέξιμα επενδυτικά σχέδια δεν φαίνεται να αποκλείεται η δυνατότητα επενδύσεων αντικατάστασης, για παράδειγμα αν αφορούν μέσα μεταφοράς εντός του ευρύτερου εργοστασιακού χώρου και για το προσωπικό, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, επίπλωση και εξοπλισμό, έργα προσπέλασης σε ορυχεία ή μεταχειρισμένα φορτηγά. Οι επενδύσεις σε κτίρια και εξοπλισμό για τη στέγαση και την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών των εργαζομένων δεν φαίνεται να αποτελούν παραγωγική επένδυση. Όσον αφορά τις μεταφορές σε απομονωμένες, δυσπρόσιτες και απομακρυσμένες περιοχές, τα σχέδια που αφορούν τον εξοπλισμό μεταφορικών μέσων φαίνεται να

⁽¹¹²⁾ ΕΕ L 379 της 28.12.2006, σ. 5. Κανονισμός που αντικατέστησε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 69/2001.

περιλαμβάνουν μεταφορικό υλικό στην πρότυπη βάση υπολογισμού, πράγμα που αντιβαίνει στις ΚΓΠΕ ⁽¹¹³⁾. Η αγορά λογισμικού και η περαιτέρω ανάπτυξη λογισμικού μέχρι 60 % της συνολικής επένδυσης υπερβαίνει το όριο του 25 % της επένδυσης σε άυλα περιουσιακά στοιχεία επιπλέον της πρότυπης βάσης υπολογισμού. Επίσης δεν επιβάλλονται άλλες προϋποθέσεις προκειμένου να περιληφθεί το λογισμικό μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών ⁽¹¹⁴⁾. Επιπλέον, δεδομένου ότι η ανάπτυξη λογισμικού αποτελεί τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα στον τομέα της ανάπτυξης λογισμικού, μπορεί να χαρακτηριστεί ως λειτουργική δαπάνη στον τομέα αυτό. Σύμφωνα με το άρθρο 3.2 του νόμου 2601/1998, οι επενδυτικές ενισχύσεις μπορούν να χορηγηθούν και για δραστηριότητες εκτός Ελλάδας. Ωστόσο, αυτές οι επενδύσεις δεν είναι επιλέξιμες βάσει των ΚΓΠΕ.

- (94) Επιπλέον, η μέγιστη ένταση ενίσχυσης, η οποία στο εξεταζόμενο μέτρο για τα έτη 2004 και 2005 ανέρχεται σε 37,05 % και 36,89 % αντίστοιχα των επιλέξιμων δαπανών, υπερβαίνει το ανώτατο όριο έντασης ενισχύσεων όπως καθορίζεται στο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων για την Ελλάδα ⁽¹¹⁵⁾. Συγκεκριμένα, φαίνεται ότι για τις περιοχές Α και Β του εν λόγω χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων για την Ελλάδα μπορεί να υπάρξει υπέρβαση των ανωτάτων ορίων έντασης των ενισχύσεων για τα σχέδια βάσει του άρθρου 5 του νόμου 2601/1998 (δηλαδή 35 %), για κάθε σχέδιο που συγχρηματοδοτείται σύμφωνα με το κοινοτικό πλαίσιο στήριξης ⁽¹¹⁶⁾ (δηλαδή 35 %) και για άλλα σχέδια (για τις περιοχές Α δεν προβλέπεται περιφερειακή ενίσχυση, για τις περιοχές Β 18,4 %). Για τις περιοχές Γ και Δ μπορεί να υπάρξει υπέρβαση των ανωτάτων ορίων για σχέδια που αφορούν τον τουρισμό (33,2 %) και για άλλα σχέδια (35,1 %).
- (95) Το καθεστώς δεν περιλαμβάνει την υποχρέωση διατήρησης της αρχικής ενίσχυσης επί τουλάχιστον πέντε έτη, όπως απαιτεί το σημείο 4.10 των ΚΓΠΕ.
- (96) Δεύτερον, βάσει του σημείου 4.15 των ΚΓΠΕ, μπορεί να δικαιολογηθεί ενίσχυση λειτουργίας κατ' εξαίρεση, εφόσον συμβάλλει στην περιφερειακή ανάπτυξη, στις περιπτώσεις που το επίπεδό της είναι ανάλογο με τα μειονεκτήματα που επιδιώκει να αντιμετωπίσει. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν έχει λάβει σχετικές ενδείξεις και έχει σοβαρές αμφιβολίες αν αυτό το πολύ εκτενές μέτρο που καλύπτει το σύνολο της ελληνικής επικράτειας και πολλούς ευρέως καθοριζόμενους τομείς μπορεί να αντιμετωπίσει ειδικά περιφερειακά μειονεκτήματα.
- (97) Συνεπώς, η Επιτροπή σημειώνει ότι στο σύνολό του το καθεστώς, το οποίο δεν είναι σύμφωνο με το πεδίο εφαρμογής, τον ορισμό της αρχικής επένδυσης και την ένταση της ενίσχυσης, δεν συμβιβάζεται με τις ΚΓΠΕ. Επιπλέον, καμία μεμονωμένη ενίσχυση χορηγούμενη βάσει του καθεστώτος δεν συνδυαζόταν εξαρχής με τη νομική υποχρέωση διατήρησης της αρχικής επένδυσης επί τουλάχιστον πέντε έτη στην ενισχυόμενη περιφέρεια. Καμία μεμονωμένη λειτουργική ενί-

σχυση δεν ήταν δικαιολογημένη εξαρχής. Συνεπώς, καμία μεμονωμένη ενίσχυση που χορηγήθηκε βάσει του καθεστώτος αυτού δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται με τις ΚΓΠΕ.

VI.3.3. Συμβιβασμο βάσει του ΠΤΠ (2002)

- (98) Το ΠΤΠ (2002), απαιτεί κοινοποίηση όλων των περιφερειακών ενισχύσεων προς επενδυτικά σχέδια, εφόσον η προτεινόμενη ενίσχυση υπερβαίνει το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο ενισχύσεων για επένδυση ύψους 100 εκατ. ευρώ βάσει της περιορισμένης κλίμακας ανωτάτων ορίων του ΠΤΠ για τις περιφερειακές ενισχύσεις. Το παρόν μέτρο δεν αποκλείει τα μεγάλα επενδυτικά σχέδια ούτε προβλέπει υποχρέωση ατομικής κοινοποίησης ούτε καθιερώνει χαμηλότερα όρια ενισχύσεων για αυτές τις περιπτώσεις.
- (99) Συνεπώς, η Επιτροπή σημειώνει ότι το μέτρο δεν τηρεί τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις του ΠΤΠ, και, συνεπώς, δε συμβιβάζεται με το ΠΤΠ. Επιπλέον, προκειμένου να είναι συμβιβάσιμη με το ΠΤΠ (2002), το καθεστώς πρέπει να συμμορφώνεται με τις ΚΓΠΕ. Ωστόσο, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι αυτό δεν συμβαίνει. Συγκεκριμένα, καμία μεμονωμένη ενίσχυση χορηγούμενη βάσει του καθεστώτος δεν συνδυαζόταν εξαρχής με τη νομική υποχρέωση διατήρησης της αρχικής επένδυσης για τουλάχιστον πέντε έτη στην ενισχυόμενη περιφέρεια. Συνεπώς, καμία μεμονωμένη ενίσχυση που χορηγήθηκε βάσει του υπό εξέταση καθεστώτος αυτού δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται με το ΠΤΠ (2002).

VI.3.4. Συμβιβασμο βάσει των κατευθυντήριων γραμμών διάσωσης και αναδιάρθρωσης

- (100) Οι ελληνικές αρχές εξήγησαν ότι το μέτρο δεν εφαρμόζοταν σε προβληματικές επιχειρήσεις. Πράγματι, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μόνο από κερδοφόρες επιχειρήσεις. Συνεπώς, δεν εξετάζεται το συμβιβασμο του υπό εξέταση καθεστώτος βάσει των κατευθυντήριων γραμμών διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Ως εκ τούτου, καμία μεμονωμένη ενίσχυση που χορηγήθηκε βάσει του καθεστώτος μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμη σύμφωνα με αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές.

VI.3.5. Συμβιβασμο βάσει των περιβαλλοντικών κατευθυντήριων γραμμών

- (101) Η Επιτροπή εξέτασε επίσης κατά πόσο οι ενισχύσεις για ορισμένα σχέδια θα μπορούσαν να ήταν συμβιβάσιμες με τις περιβαλλοντικές κατευθυντήριες γραμμές. Οι ακόλουθες επενδύσεις θα μπορούσαν να αξιολογηθούν σύμφωνα με τις περιβαλλοντικές κατευθυντήριες γραμμές: οι επενδύσεις που δικαιολογούνται για περιβαλλοντικούς λόγους ⁽¹¹⁷⁾, η εισαγωγή και προσαρμογή περιβαλλοντικών τεχνολογιών, οι επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η συνδυασμένη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας (ΣΗΘ) και η εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς και η δημιουργία και επέκταση εγκαταστάσεων ανακύκλωσης.

⁽¹¹³⁾ ΚΓΠΕ, υποσημείωση 23.

⁽¹¹⁴⁾ ΚΓΠΕ, σημείο 4.6.

⁽¹¹⁵⁾ Ο χάρτης περιφερειακών ενισχύσεων για την Ελλάδα εγκρίθηκε με την απόφαση της Επιτροπής Ν 469/1999 (επιστολή της Επιτροπής της 21.1.2000, SG(2000) D/100661) και τροποποιήθηκε με την απόφαση Ν 349/2002 [επιστολή της Επιτροπής της 17.7.2002, C(2002) 2604 τελικό] για την περίοδο 2000-2006.

⁽¹¹⁶⁾ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για την Ελλάδα για την περίοδο 2000-2006, απόφαση της Επιτροπής E(2000) 3405.

⁽¹¹⁷⁾ Πρόκειται για επενδύσεις που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, τον περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, του υπεδάφους, του ύδατος και του αέρα, την αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και την ανακύκλωση του ύδατος.

- (102) Το σημείο 28 των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών επιτρέπει τη χορήγηση ενισχύσεων σε ΜΜΕ κατά τη διάρκεια των τριών επόμενων ετών από τη θέσπιση νέων υποχρεωτικών κοινοτικών προτύπων. Το υπό εξέταση καθεστώς δεν συνδέει τις ενισχύσεις με την εισαγωγή νέων κοινοτικών προτύπων και δεν προσδιορίζει σαφώς τις επενδυτικές δαπάνες.
- (103) Το σημείο 29 των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών επιτρέπει τη χορήγηση επενδυτικών ενισχύσεων, εάν αυτές επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να συμμορφωθούν με περιβαλλοντικά πρότυπα αυστηρότερα από τα κοινοτικά. Το υπό εξέταση καθεστώς δεν θέτει ως προϋπόθεση για τη χορήγηση της ενίσχυσης τη συμμόρφωση με πρότυπα αυστηρότερα από τα κοινοτικά ούτε προσδιορίζει σαφώς τις επενδυτικές δαπάνες.
- (104) Το σημείο 30 των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών επιτρέπει τη χορήγηση επενδυτικής ενίσχυσης για εξοικονόμηση ενέργειας. Το υπό εξέταση καθεστώς δεν προσδιορίζει σαφώς τις επενδυτικές δαπάνες.
- (105) Το σημείο 31 των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών επιτρέπει τη χορήγηση επενδυτικών ενισχύσεων υπέρ της συνδυασμένης παραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας, εάν η απόδοση μετατροπής είναι ιδιαίτερα υψηλή. Το υπό εξέταση καθεστώς δεν θέτει ως προϋπόθεση για τη χορήγηση ενίσχυσης την ιδιαίτερα υψηλή απόδοση μετατροπής και δεν προσδιορίζει σαφώς τις επενδυτικές δαπάνες και ενδέχεται να μην τηρεί τα σχετικά ανώτατα όρια έντασης των ενισχύσεων που προβλέπουν οι κατευθυντήριες γραμμές.
- (106) Το σημείο 32 των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών επιτρέπει τη χορήγηση επενδυτικών ενισχύσεων για την προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ελλείψει υποχρεωτικών κοινοτικών προτύπων. Ωστόσο, το υπό εξέταση καθεστώς δεν προβλέπει σαφή ορισμό των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και, συνεπώς, δεν είναι σαφές σε ποιο βαθμό μπορεί να εφαρμοστεί το σημείο 32 των κατευθυντηρίων γραμμών. Επιπλέον, το καθεστώς δεν προσδιορίζει σαφώς τις επενδυτικές δαπάνες και δεν είναι σαφές αν τηρούνται τα σχετικά ανώτατα όρια έντασης των ενισχύσεων.
- (107) Επιπλέον, ακόμη και αν οι επενδύσεις ήταν επιλέξιμες βάσει του ανωτέρω σημείου, η Ελλάδα δεν έχει αποδείξει ότι οι επιλέξιμες δαπάνες θα ήταν σύμφωνες με τις προϋποθέσεις των σημείων 36 και 37 των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών, οι οποίες προσδιορίζουν τις σχετικές επενδύσεις και τις επιλέξιμες δαπάνες.
- (108) Το σημείο 38 των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών επιτρέπει τη χορήγηση ενισχύσεων για την αποκατάσταση μολυσμένων βιομηχανικών χώρων, όταν η ταυτότητα του υπευθύνου της ρύπανσης δεν έχει διαπιστωθεί ή δεν μπορεί να ασκηθεί απαίτηση καταβολής εναντίον του. Το υπό εξέταση καθεστώς δεν προϋποθέτει για τη χορήγηση ενίσχυσης τη μη διαπίστωση της ταυτότητας του υπευθύνου της ρύπανσης ή τη μη δυνατότητα άσκησης απαίτησης καταβολής εναντίον του.
- (109) Το σημείο 39 των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών επιτρέπει τη χορήγηση επενδυτικών ενισχύσεων εάν μια επιχείρηση εγκατεστημένη σε αστικό περιβάλλον ή σε ζώνη η οποία έχει χαρακτηριστεί Natura 2000, ασκεί, σεβόμενη τη νομοθεσία, δραστηριότητα που προκαλεί σημαντική ρύπανση και πρέπει, λόγω της συγκεκριμένης θέσης να εγκαταλείψει τον τόπο εγκατάστασής της για να μεταφερθεί σε καταλληλότερη ζώνη. Συνεπώς, η αλλαγή του τόπου εγκατάστασης πρέπει να υπαγορεύεται από λόγους προστασίας του περιβάλλοντος και να έχει προηγηθεί διοικητική ή δικαστική απόφαση, με την οποία δίνεται η εντολή για τη μετακόμιση και η επιχείρηση θα πρέπει να πληροί τα πλέον αυστηρά περιβαλλοντικά πρότυπα που ισχύουν στη νέα περιοχή εγκατάστασης. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να φθάσει κατ' ανώτατο όριο σε 30 %, ή 40 % για τις ΜΜΕ, των επιλέξιμων δαπανών. Επιλέξιμες δαπάνες είναι εκείνες που σχετίζονται με την αγορά γηπέδου, την κατασκευή ή την αγορά νέων εγκαταστάσεων, δυναμικού ίσου με αυτό των εγκαταστάσεων που εγκαταλείπονται, μείον τυχόν οφέλη που προκύπτουν από τη νέα εγκατάσταση. Τυχόν άλλες εξοικονομήσεις δαπανών, οφέλη που προκύπτουν από την αύξηση της δυναμικότητας κατά τα πέντε πρώτα έτη της λειτουργίας, οι δαπάνες για τεχνικά συγκρίσιμες επενδύσεις που δεν προσφέρουν τον ίδιο βαθμό προστασίας του περιβάλλοντος θα πρέπει να αφαιρεθούν από τις επιλέξιμες δαπάνες της επενδυτικής ενίσχυσης. Ωστόσο, το υπό εξέταση καθεστώς δεν προβλέπει μείωση των επιλέξιμων δαπανών για τις περιπτώσεις αυτές. Το καθεστώς δεν θέτει ως όρο για τη χορήγηση της ενίσχυσης τους προαναφερθέντες περιορισμούς όσον αφορά την υποχρέωση επανεγκατάστασης και τις επιλέξιμες δαπάνες. Το καθεστώς δεν προβλέπει την τήρηση του ανωτάτου ορίου έντασης της ενίσχυσης (30 %) για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Επιπλέον το καθεστώς δεν αποκλείει τις λειτουργικές ενισχύσεις για επανεγκατάσταση.
- (110) Όσον αφορά τις δαπάνες για τη δημιουργία και την επέκταση εγκαταστάσεων παραγωγής πρώτων και άλλων υλών από υλικά συσκευασίας και προϊόντα που έχουν ήδη καταναλωθεί, το καθεστώς δεν αποκλείει ότι η ενίσχυση δεν θα χρησιμοποιείται για την ανακύκλωση υλικών από πηγές που δεν ανήκουν στο δικαιούχο. Αυτό είναι αντίθετο με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», σύμφωνα με την οποία μια επιχείρηση επενδύει για τη βελτίωση των δικών της περιβαλλοντικών επιδόσεων και τη μείωση της ρύπανσης που προκαλεί η ίδια⁽¹¹⁸⁾. Κατά συνέπεια, οι κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις προστασίας του περιβάλλοντος δεν ισχύουν για τη δημιουργία και την επέκταση εγκαταστάσεων ανακύκλωσης που θα χρησιμοποιούνται για την ανακύκλωση υλικών από πηγές που δεν ανήκουν στο δικαιούχο. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει δυνατότητα αξιολόγησης του μέτρου βάσει των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών, η Επιτροπή το αξιολόγησε απευθείας βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ. Στο παρελθόν, η πρακτική της Επιτροπής ήταν να αξιολογούνται οι περιπτώσεις αυτές σύμφωνα με τρία συμπληρωματικά κριτήρια: 1. η ενίσχυση δεν θα πρέπει να απαλλάσσει τους αρχικούς ρυπαίνοντες από

(118) Περιβαλλοντικές κατευθυντήριες γραμμές, σημείο 29 σε συνδυασμό με το σημείο 18 β).

υποχρεώσεις που βαρύνουν τους ίδιους βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας, 2. τα υλικά που τυγχάνουν επεξεργασίας δεν θα συγκεντρώνονται ή θα υφίστανται άλλη επεξεργασία με τρόπο λιγότερο φιλικό προς το περιβάλλον, 3. τα σχέδια πρέπει να είναι καινοτόμα, δηλαδή οι τεχνολογίες θα πρέπει να «προχωρούν πέραν του τρέχοντος επιπέδου της τεχνολογίας»⁽¹¹⁹⁾. Το καθεστώς δεν εξασφαλίζει ότι οι ενισχύσεις για τις δαπάνες δημιουργίας και επέκτασης των εγκαταστάσεων για την παραγωγή πρώτων υλών και άλλων υλών από υλικά συσκευασίας και προϊόντα που έχουν ήδη καταναλωθεί πληρούν τα προαναφερθέντα τρία συμπληρωματικά κριτήρια.

- (111) Επιπλέον, δεν αποκλείεται η δυνατότητα χορήγησης λειτουργικών ενισχύσεων στο πλαίσιο της εισαγωγής και προσαρμογής περιβαλλοντικών τεχνολογιών. Αυτές οι ενισχύσεις μπορούν να δικαιολογηθούν μόνο εάν παρέχονται για τη διαχείριση αποβλήτων, εξοικονόμηση ενέργειας, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή τη συνδυασμένη παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ενισχύσεις πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις των σημείων 43 έως 67 των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών. Ωστόσο, το μέτρο δεν φαίνεται να εξυπηρετεί τους καθορισμένους στόχους των σχετικών λειτουργικών ενισχύσεων ούτε να πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις.
- (112) Οι αμφιβολίες που εξέφρασε η Επιτροπή κατά την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης εξακολουθούν να υπάρχουν, με αποτέλεσμα το καθεστώς να μην μπορεί να χαρακτηριστεί συμβιβάσιμο με τη συνθήκη.
- (113) Συνεπώς, η Επιτροπή σημειώνει ότι το καθεστώς δεν πληροί τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών ή του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, όπως προκύπτει από την πρακτική της Επιτροπής, και συνεπώς είναι ασυμβίβαστο με τις περιβαλλοντικές κατευθυντήριες γραμμές και το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ. Επιπλέον η Επιτροπή εξέτασε όλα τα σημεία των περιβαλλοντικών κατευθυντηρίων γραμμών και την πρακτική που εφαρμόζει η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) και διαπίστωσε ότι οι ελληνικές αρχές δεν απέδειξαν ότι οι μεμονωμένες ενισχύσεις θα μπορούσαν από τη στιγμή της χορήγησής τους να συμβιβάζονται με τις ανωτέρω κατευθυντήριες γραμμές ή την πρακτική που εφαρμόζει η Επιτροπή βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ⁽¹²⁰⁾.

VI.3.6. Συμβιβάσιμο βάσει του πλαισίου E & A

- (114) Σύμφωνα με την τελευταία περίπτωση του τμήματος 10.3 του κοινοτικού πλαισίου σχετικά με τις ενισχύσεις για την

έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία της 30ής Δεκεμβρίου 2006⁽¹²¹⁾, για την αξιολόγηση των παράνομων κρατικών ενισχύσεων εφαρμόζεται το πλαίσιο που ίσχυε όταν χορηγήθηκε η ενίσχυση, το οποίο είναι το πλαίσιο E & A⁽¹²²⁾.

- (115) Ορισμένα σχέδια είναι πιθανόν να συνδέονται με δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης και, συνεπώς, η Επιτροπή τα εξέτασε επίσης βάσει του πλαισίου για τις ενισχύσεις E & A. Πρόκειται για την εγκατάσταση, επέκταση ή τον εκσυγχρονισμό εργαστηρίων για εφαρμοσμένη έρευνα, την περαιτέρω ανάπτυξη λογισμικού, τις μελέτες για την εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας, και την κατασκευή πρωτότυπων εφευρέσεων, καθώς και την κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.
- (116) Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι ενισχύσεις για προαναφερθέντα σχέδια ενδέχεται να εμπίπτουν εντός του πεδίου εφαρμογής του πλαισίου E & A, μόνο στο μέτρο που τα σχέδια αυτά συνίστανται σε ερευνητικές δραστηριότητες όπως προσδιορίζονται στο παράρτημα I του πλαισίου E & A. Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν καλύπτουν αποκλειστικά έρευνα και ανάπτυξη όπως ορίζεται στο παράρτημα I του πλαισίου E & A. Από τη διατύπωση του νόμου, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι οι επιλέξιμες δαπάνες βάσει του μέτρου δεν αντιστοιχούν σε εκείνες που προβλέπει το πλαίσιο E & A.
- (117) Επιπλέον, όταν τα ενισχυόμενα ερευνητικά σχέδια ή διπλώματα ευρεσιτεχνίας αφορούν προανταγωνιστική ανάπτυξη υπάρχει υπέρβαση του ανωτάτου ορίου έντασης ενισχύσεων 35 % που ισχύει για την Ελλάδα (25 % βασική ένταση + 10 % για τις περιοχές του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) στις περιπτώσεις για τις οποίες δεν προβλέπονται προσαυξήσεις, δεδομένου ότι το ανώτατο όριο έντασης ενισχύσεων βάσει του μέτρου για τα έτη 2004 και 2005 είναι 37,05 % και 36,89 %, αντίστοιχα. Σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις το κόστος για την κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας δεν είναι επιλέξιμο προς ενίσχυση όταν ο αιτών είναι μεγάλη επιχείρηση. Ωστόσο, οι μεγάλες επιχειρήσεις δεν αποκλείονται από τις ενισχύσεις για κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας βάσει του καθεστώτος.
- (118) Επιπλέον, το αποτέλεσμα του μέτρου ως κινήτρου στην περίπτωση των μεγάλων επιχειρήσεων πρέπει να διαπιστωθεί και να εξακριβωθεί πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης. Αυτή η προϋπόθεση σύμφωνα με το πλαίσιο E & A ίσχυε για όλες τις ενισχύσεις E & A υπέρ μεγάλων επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων των φορολογικών ενισχύσεων. Ωστόσο, το καθεστώς δεν προβλέπει ότι το αποτέλεσμα του μέτρου ως κινήτρου πρέπει να διαπιστωθεί πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης. Δεδομένου ότι η επιχείρηση που λαμβάνει την ενίσχυση δεν ήταν υποχρεωμένη να αυξήσει τις δραστηριότητες E & A, ακόμη και το γεγονός ότι ενδέχεται σε ορισμένες επιχειρήσεις να οδηγήσει σε αύξηση των δραστηριοτήτων E & A δεν μπορεί να δικαιολογήσει το αποτέλεσμα του μέτρου ως κινήτρου, δεδομένου ότι αυτό μπορεί να οφείλεται σε παράγοντες που δεν συνδέονται με την ενίσχυση.

⁽¹¹⁹⁾ Περιβαλλοντική χρηματοδότηση WRAP και γγγυητικό ταμείο WRAP lease guarantee fund (EE L 102 της 7.4.2004, σ. 59) για το γενικό καθεστώς όσον αφορά τις επενδύσεις στον τομέα της ανακύκλωσης. Για υποθέσεις που συνδέονται με χαρτί ανακύκλωσης βλ. C 61/2002 — WRAP που δημοσιεύθηκε στην (EE L 314 της 28.11.2003, σ. 26) και Stora Enso Langerbrugge που δημοσιεύθηκε στην (EE L 53 της 26.2.2005, σ. 66), αντίστοιχα. Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται στις υποθέσεις αυτές σχολιάζονται επίσης στην ετήσια έκθεση ανταγωνισμού του 2004.

⁽¹²⁰⁾ Υπόθεση T-176/01 Ferriere Nord κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004 σ. II-3931, σκέψη 94.

⁽¹²¹⁾ EE C 323 της 30.12.2006, σ. 1.

⁽¹²²⁾ Βλέπε υποσημείωση 81.

(119) Επιπλέον, στον τομέα της γεωργίας δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τις τέσσερις προϋποθέσεις που απαριθμούνται στην ανακοίνωση της Επιτροπής του 1998 για την τροποποίηση του κοινοτικού πλαισίου όσον αφορά την κρατική ενίσχυση για την έρευνα και ανάπτυξη⁽¹²³⁾.

(120) Συνεπώς, η Επιτροπή σημειώνει ότι το υπό εξέταση καθεστώς δεν τηρεί τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις του πλαισίου E & A και, συνεπώς, είναι ασυμβίβαστο βάσει του πλαισίου E & A. Επιπλέον, καμία μεμονωμένη ενίσχυση που χορηγήθηκε βάσει του καθεστώτος προς μεγάλες επιχειρήσεις δεν υπόκειται εξαρχής στον όρο της εξακρίβωσης της δημιουργίας κινήτρων. Οι ελληνικές αρχές δεν απέδειξαν ότι οποιαδήποτε μεμονωμένη ενίσχυση θα ήταν συμβιβάσιμη βάσει του πλαισίου E & A από τη στιγμή της χορήγησής της. Συνεπώς, καμία μεμονωμένη ενίσχυση χορηγούμενη βάσει το καθεστώτος αυτού δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμη βάσει του πλαισίου E & A.

VI.3.7. Συμβιβάσιμο βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 68/2001 («ΚΑΚ επαγγελματικής εκπαίδευσης»)

(121) Η Επιτροπή αξιολόγησε τις ενισχύσεις επαγγελματικής εκπαίδευσης που σχετίζονται με την εισαγωγή συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών⁽¹²⁴⁾, με την εκπαίδευση προσωπικού σε θέματα λογισμικού⁽¹²⁵⁾ και άλλες μορφές κατάρτισης⁽¹²⁶⁾ που αξιολογούνται βάσει του ΚΑΚ επαγγελματικής εκπαίδευσης.

(122) Από τη διατύπωση του νόμου, δεν μπορεί να διαπιστωθεί αν οι επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο του μέτρου αντιστοιχούν σε εκείνες που προβλέπει ο ΚΑΚ για την επαγγελματική εκπαίδευση. Εφόσον η ενισχυόμενη επαγγελματική εκπαίδευση αφορά συγκεκριμένη επιχείρηση, υπάρχει δυνατότητα υπέρβασης του ανωτάτου ορίου έντασης της ενίσχυσης 35 % για τις μεγάλες επιχειρήσεις [25 % βασική ένταση + 10 % για περιοχές του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α)] δεδομένου ότι η ανώτατη ένταση ενίσχυσης βάσει του μέτρου για τα έτη 2004 και 2005 είναι 37,05 % και 36,89 %, αντίστοιχα.

(123) Συνεπώς, η Επιτροπή σημειώνει ότι το καθεστώς δεν πληροί τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις του ΚΑΚ επαγγελματικής εκπαίδευσης και συνεπώς δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμο βάσει του εν λόγω κανονισμού.

VI.3.8. Συμβιβάσιμο βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 «ΚΑΚ για τις ΜΜΕ»

(124) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στο πλαίσιο του μέτρου, δεν γίνεται διάκριση όσον αφορά τα ποσά ενίσχυσης για τους επιλέξιμους κλάδους ή σχέδια ανάλογα με το μέγεθος της

δικαιούχου επιχείρησης. Συνεπώς, το μέτρο δεν μπορεί να θεωρηθεί στο σύνολό του συμβιβάσιμο βάσει του ΚΑΚ για τις ΜΜΕ. Ωστόσο, εφόσον οι ενισχύσεις βάσει του μέτρου χορηγούνται σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις όπως ορίζονται στο παράρτημα I του ΚΑΚ για τις ΜΜΕ, ο εν λόγω κανονισμός μπορεί να είναι εφαρμοστέος.

(125) Για επενδυτικές ενισχύσεις σε ΜΜΕ στην Ελλάδα, το σύνολο της εδαφικής επικράτειας της οποίας αποτελεί περιοχή του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης ΕΚ, ισχύουν ανώτατα όρια έντασης υψηλότερα κατά 15 % από τα όρια που προβλέπονται στο πλαίσιο των ΚΓΠΕ. Αυτό ισχύει για όλα τα επενδυτικά σχέδια που αναφέρονται στην παράγραφο 21 της παρούσας απόφασης, εκτός από τις επενδύσεις στο γεωργικό κλάδο, τις επενδύσεις σε μέσα μεταφοράς στον τομέα μεταφορών⁽¹²⁷⁾ και τις επενδύσεις που προορίζονται για το εξωτερικό⁽¹²⁸⁾. Τα ανώτατα όρια έντασης των ενισχύσεων δεν τηρούνται όσον αφορά τα άλλα σχέδια εκτός από τον τουρισμό, τους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων στις περιοχές Α και Β σύμφωνα με τον ελληνικό χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων (δεν προβλέπεται καμία περιφερειακή ενίσχυση για τις περιοχές Α, 18,4 % για τις περιοχές Β και προσαύξηση 15 % για τις ΜΜΕ). Επιπλέον, προϋπόθεση για την εφαρμογή αυτού του υψηλότερου ανώτατου ορίου είναι η διατήρηση της επένδυσης στην περιοχή επί μια τουλάχιστον πενταετία. Πράγμα το οποίο όμως δεν απαιτείται στο πλαίσιο του μέτρου. Στον τομέα των μεταφορών, οι δαπάνες μέσων μεταφοράς και εξοπλισμού μεταφορών δεν περιλαμβάνονται στις επιλέξιμες δαπάνες.

(126) Οι ξένες άμεσες επενδύσεις εκτός Ελλάδας μπορούν να τύχουν ενίσχυσης εάν αφορούν μικρές επιχειρήσεις με όριο έντασης 15 % και 7,5 % αν αφορούν μεσαίες επιχειρήσεις. Ωστόσο, σύμφωνα με το παρόν μέτρο, μπορεί να υπάρχει υπέρβαση και των δύο αυτών ανώτατων ορίων.

(127) Οι μελέτες για την εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών, οι μελέτες σχετικά με την εισαγωγή διαδικασιών και την πιστοποίηση προϊόντων, οι μελέτες σχετικά με την οργάνωση και τις αγορές, καθώς και μελέτες επιλεξιμότητας για ενισχύσεις είναι δυνατόν να είναι επιλέξιμες για ενισχύσεις σε ΜΜΕ. Ωστόσο, το μέτρο δεν εξασφαλίζει την παροχή των υπηρεσιών αυτών από εξωτερικούς συμβούλους ούτε ότι οι εν λόγω μελέτες δεν θα αποτελούν διαρκή ή περιοδική δραστηριότητα που σχετίζεται με τη συνήθη λειτουργία της επιχείρησης.

(128) Συνεπώς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το καθεστώς δεν πληροί τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις του ΚΑΚ για τις ΜΜΕ, και, συνεπώς, είναι ασυμβίβαστο βάσει του ΚΑΚ για τις ΜΜΕ.

⁽¹²³⁾ ΕΕ C 48 της 13.2.1998, σ. 2.

⁽¹²⁴⁾ Άρθρο 3.1.α.νι. και λοιπά του νόμου 2601/1998.

⁽¹²⁵⁾ Άρθρο 3.1.ο.νι. του νόμου 2601/1998.

⁽¹²⁶⁾ Άρθρο 3.1.α.α.ν., ε.ν. και ζ.νι. του νόμου 2601/1998.

⁽¹²⁷⁾ Άρθρο 3.1.ο.ι του νόμου 2601/1998.

⁽¹²⁸⁾ Άρθρο 3.2 του νόμου 2601/1998.

VI.3.9. Συμβιβάσιμο με τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας

- (129) Στον τομέα της γεωργίας, η ανάλυση πρέπει να γίνει σε δύο επίπεδα: όσον αφορά τις δραστηριότητες μεταποίησης και εμπορίας, αφενός, και όσον αφορά την πρωτογενή παραγωγή, αφετέρου, λαμβάνοντας υπόψη ότι σε αμφότερες τις περιπτώσεις η εφαρμοστέα σχετική κοινοτική νομοθεσία είναι εκείνη που ισχύει την εποχή χορήγησης των ενισχύσεων, ήτοι οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας (εφεξής «κατευθυντήριες γραμμές για τη γεωργία») και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1860/2004 της Επιτροπής, της 6ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας ⁽¹²⁹⁾.
- (130) Όσον αφορά την πρωτογενή παραγωγή, οι εφαρμοστέες σχετικές διατάξεις βάσει των μέτρων, επιλέξιμων δαπανών και λειτουργικού κόστους που προβλέπει ο νόμος 3220/2004, είναι εκείνα που αναφέρονται στα σημεία 4.1, 13 και 14 των κατευθυντήριων γραμμών για τη γεωργία, που αφορούν αντίστοιχα επενδυτικές ενισχύσεις, ενισχύσεις για την ενθάρρυνση της παραγωγής και της εμπορίας ποιοτικών γεωργικών προϊόντων και ενισχύσεις για την παροχή τεχνικής υποστήριξης.
- (131) Σύμφωνα με το σημείο 4.1 των κατευθυντήριων γραμμών για τη γεωργία, στο πλαίσιο των επενδύσεων οι επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να περιλαμβάνουν την ανέγερση, απόκτηση ή βελτίωση ακινήτων, νέα μηχανήματα και εξοπλισμό, (συμπεριλαμβανομένου του λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών), γενικά έξοδα (αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, δαπάνες για μελέτες σκοπιμότητας, απόκτηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και αδειών), σε ποσοστό μέχρι 12 % των δαπανών που προαναφέρθηκαν. Οι ενισχύσεις για την αγορά φυτών επιτρέπεται, εκτός μονοετών φυτών. Τα ποσοστά ενίσχυσης που ορίζονται στο ίδιο σημείο είναι 40 % των επιλέξιμων δαπανών για τις «κανονικές» περιοχές και 50 % σε μειονεκτικές περιοχές, με προσαύξηση 5 εκατοστίων μονάδων για νέους αγρότες που πραγματοποιούν την επένδυση εντός πέντε ετών από την έναρξη δραστηριότητας.
- (132) Για να είναι επιλέξιμοι προς ενίσχυση, οι γεωργοί πρέπει επίσης να πληρούν ελάχιστα πρότυπα στον τομέα του περιβάλλοντος, της καλής μεταχείρισης και υγιεινής των ζώων και οι επενδύσεις πρέπει να αφορούν προϊόντα για τα οποία μπορούν να βρεθούν κανονικές διέξοδοι στην αγορά, ενώ το συνολικό ποσό των επιλέξιμων δαπανών δεν πρέπει να υπερβαίνει το όριο για τις συνολικές επιλέξιμες επενδύσεις που καθορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου, της

17ης Μαΐου 1999, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών ⁽¹³⁰⁾.

- (133) Σε περίπτωση μεταφοράς αγροτικών κτιρίων, προβλέπονται διάφορες δυνατότητες:
- στις περιπτώσεις που η ανάγκη μεταφοράς προκύπτει από απαλλοτρίωση, η οποία, σύμφωνα με τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους, συνεπάγεται δικαίωμα αποζημίωσης, η πληρωμή αυτής της αποζημίωσης κανονικά δεν θα θεωρείται κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης,
 - σε άλλες περιπτώσεις, όταν η μεταφορά συνίσταται απλώς στην αποξήλωση, μετακίνηση και εκ νέου ανέγερση των υφισταμένων εγκαταστάσεων, προβλέπεται χορήγηση ενίσχυσης σε ποσοστό μέχρι 100 % των πραγματικών δαπανών,
 - όταν η μεταφορά μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα ο γεωργός να επωφελείται από πλέον σύγχρονες εγκαταστάσεις η συνεισφορά του γεωργού να ισοδυναμεί τουλάχιστον με το 60 % (50 % στην περίπτωση των μειονεκτικών περιοχών) της αύξησης στην αξία των σχετικών εγκαταστάσεων μετά τη μεταφορά, (55 % ή 45 % αντιστοίχως στις περιπτώσεις που ο δικαιούχος είναι νέος γεωργός),
 - όταν η μεταφορά έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ικανότητας παραγωγής, η συνεισφορά του δικαιούχου της ενίσχυσης πρέπει να ισούται τουλάχιστον με το 60 %, ή 50 % στις μειονεκτικές περιοχές, του αντίστοιχου μεριδίου των δαπανών, (55 % ή 45 % αντιστοίχως στις περιπτώσεις που ο δικαιούχος είναι νέος γεωργός).
- (134) Όταν οι επενδύσεις πραγματοποιούνται για περιβαλλοντικούς λόγους, το σημείο 4.1.2.4. των κατευθυντήριων γραμμών ορίζει ότι τα ποσοστά ενίσχυσης 40 % και 50 % στις μειονεκτικές περιοχές, μπορούν να αυξάνονται κατά 20 ή 25 ποσοστιαίες μονάδες αντιστοίχως για επενδύσεις που υπερκαλύπτουν τις ισχύουσες ελάχιστες κοινοτικές απαιτήσεις. Στην περίπτωση αυτή, η αύξηση πρέπει να περιορίζεται αυστηρά στις πρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες που είναι αναγκαίες για την επίτευξη του ως άνω στόχου και δεν ισχύει στην περίπτωση επενδύσεων οι οποίες οδηγούν σε αύξηση της παραγωγικής ικανότητας.
- (135) Σύμφωνα με το σημείο 13 των ίδιων κατευθυντήριων γραμμών για τη γεωργία, οι ενισχύσεις για την εισαγωγή πιστοποίησης διαδικασιών και προϊόντων και συναφείς μελέτες δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα 100 000 ευρώ ανά δικαιούχο σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών ή, το 50 % του επιλέξιμου κόστους, εάν το ποσό αυτό είναι υψηλότερο.

⁽¹²⁹⁾ ΕΕ L 325 της 28.10.2004, σ. 4.

⁽¹³⁰⁾ ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 80. Κανονισμός που αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 (ΕΕ L 277 της 21.10.2005, σ. 1).

- (136) Σύμφωνα με το σημείο 14 των ίδιων κατευθυντήριων γραμμών για τη γεωργία, οι ενισχύσεις για την κατάρτιση δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα 100 000 ευρώ ανά δικαιούχο σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών ή, το 50 % του επιλέξιμου κόστους, εάν το ποσό αυτό είναι υψηλότερο. Επιπλέον, πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις: πρέπει καταρχήν η ενίσχυση πρέπει να είναι διαθέσιμη σε όλους όσους είναι επιλέξιμοι στη συγκεκριμένη περιοχή και όταν η παροχή των υπηρεσιών αυτών αναλαμβάνεται από ομάδες παραγωγών ή άλλες γεωργικές οργανώσεις αμοιβαίας υποστήριξης, αυτή δεν πρέπει να περιορίζεται στα μέλη της ομάδας ή της οργάνωσης, ενώ η συνεισφορά για την κάλυψη του διοικητικού κόστους της ομάδας ή της οργάνωσης πρέπει να περιορίζεται στο κόστος της παρεχόμενης υπηρεσίας.
- (137) Βάσει των πληροφοριών που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή, φαίνεται ότι οι εντάσεις ενίσχυσης που υπολογίσθηκαν για το καθεστώς (37,05 % για το 2004 και 36,89 % για το 2005) δεν υπερβαίνουν εκείνες που καθορίζονται στα προαναφερόμενα σημεία των κατευθυντήριων γραμμών για τη γεωργία. Ωστόσο, δεν είναι δυνατό να διαπιστωθεί αν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στα σημεία 131 έως 136 της παρούσας απόφασης, εκτός από την περίπτωση των μέτρων για τη μεταφορά εγκαταστάσεων όπου οι διατάξεις του καθεστώτος συμμορφώνονται με τους κανόνες που περιγράφονται στο σημείο 133. Συγκεκριμένα:
- δεν υπάρχει απόδειξη ότι μεταξύ των λειτουργικών δαπανών που αναφέρονται στο σημείο 22, τις μισθώσεις ακολουθήσε η αγορά του σχετικού αγαθού στη λήξη της μισθωσης,
 - δεν υπάρχει απόδειξη ότι κατά τον υπολογισμό της ενίσχυσης έχουν ληφθεί υπόψη δαπάνες όπως εκείνες που συνδέονται με μελέτες εφαρμογής νέας τεχνολογίας, κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, μελέτες για τον χαρακτηρισμό επενδύσεων ως επιλέξιμων ενισχύσεων και μελέτες για οργάνωση επιχειρήσεων και μάρκετινγκ, μόνον έως το 12 % των υπόλοιπων επιλέξιμων δαπανών που αναφέρονται στο σημείο 131,
 - δεν υπάρχει απόδειξη ότι υποστηρίχθηκαν ενέργειες κατάρτισης σύμφωνα με το σημείο 14.1. των κατευθυντήριων γραμμών για τη γεωργία,
 - δεν υπάρχει απόδειξη ότι χορηγήθηκαν ενισχύσεις για την εφαρμογή πιστοποίησης προϊόντων και διαδικασιών και σχετικές μελέτες σύμφωνα με το σημείο 13 των κατευθυντήριων γραμμών για τη γεωργία,
 - δεν υπάρχει απόδειξη ότι αποκλείστηκαν οι ετήσιες καλλιέργειες από το πεδίο εφαρμογής της ενίσχυσης,
 - δεν υπάρχει απόδειξη ότι όλες οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις που έλαβαν ενισχύσεις στο πλαίσιο του καθεστώτος συμμορφώθηκαν με ελάχιστα πρότυπα στους τομείς του περιβάλλοντος και της υγιεινής και καλής μεταχείρισης των ζώων, και ότι οι επενδύσεις εστιάσθηκαν σε προϊόντα για τα οποία μπορούσαν να βρεθούν διέοδοι στην αγορά.
- (138) Οι αμφιβολίες που εξέφρασε η Επιτροπή κατά την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης εξακολουθούν να υφίστανται με αποτέλεσμα το καθεστώς να μην μπορεί να χαρακτηριστεί συμβιβάσιμο.
- (139) Οι ενισχύσεις μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων διέπονται από το σημείο 4.2 των κατευθυντήριων γραμμών για τη γεωργία, που περιλαμβάνει δύο σειρές κανόνων:
- μια πρώτη σειρά στην οποία μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση έως το 50 % των επιλέξιμων δαπανών σε περιοχές του στόχου 1 και 40 % στις υπόλοιπες περιοχές, όταν επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνουν την ανέγερση, απόκτηση ή βελτίωση ακινήτων, νέα μηχανήματα και εξοπλισμό, (συμπεριλαμβανομένου του λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών), γενικά έξοδα (αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, δαπάνες για μελέτες σκοπιμότητας, απόκτηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και αδειών), σε ποσοστό μέχρι 12 % των δαπανών που προαναφέρθηκαν. Προκειμένου να είναι επιλέξιμοι προς ενίσχυση οι δικαιούχοι πρέπει, όπως και στην περίπτωση της πρωτογενούς παραγωγής, να πληρούν τα ελάχιστα πρότυπα σχετικά με το περιβάλλον, την υγιεινή και την καλή μεταχείριση των ζώων. Επιπλέον δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση παρά μόνον εφόσον παρασχεθούν επαρκείς αποδείξεις ότι μπορούν να βρεθούν κανονικές διέοδοι στην αγορά για τα υπόψη προϊόντα και τα επενδυτικά σχέδια όπου οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τα 25 εκατ. ευρώ ή όπου οι ενισχύσεις υπερβαίνουν τα 12 εκατ. ευρώ πρέπει να κοινοποιούνται μεμονωμένα στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης,
 - μια δεύτερη σειρά κανόνων, βάσει της οποίας, σε περίπτωση κρατικών ενισχύσεων για επενδύσεις σχετιζόμενες με τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων που χορηγούνται στο πλαίσιο καθεστώτος περιφερειακών ενισχύσεων το οποίο έχει λάβει έγκριση βάσει των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα.
- (140) Στην προκειμένη περίπτωση, είναι εφαρμοστέα μόνον η πρώτη σειρά κανόνων, καθώς στο καθεστώς που προβλέπει ενισχύσεις για τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων δεν έχει εγκριθεί από την Επιτροπή η οποία και το αμφισβητεί.
- (141) Όπως και στην περίπτωση της πρωτογενούς παραγωγής, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι εντάσεις ενίσχυσης που υπολογίσθηκαν για το καθεστώς δεν υπερβαίνουν εκείνες που καθορίζονται στο σημείο 4.2 των κατευθυντήριων γραμμών για τη γεωργία, αλλά δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί αν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στην πρώτη περίπτωση του σημείου 139 της παρούσας απόφασης. Συγκεκριμένα:
- δεν υπάρχει απόδειξη ότι μεταξύ των λειτουργικών δαπανών που αναφέρονται στο σημείο 22, τις μισθώσεις ακολουθήσε η αγορά του σχετικού αγαθού στη λήξη της μισθωσης,

- δεν υπάρχει απόδειξη ότι κατά τον υπολογισμό της ενίσχυσης έχουν ληφθεί υπόψη δαπάνες όπως εκείνες που συνδέονται με μελέτες εφαρμογής νέας τεχνολογίας, κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, μελέτες για τον χαρακτηρισμό επενδύσεων ως επιλέξιμων ενισχύσεων και μελέτες για οργάνωση επιχειρήσεων και μάρκετινγκ, μόνον έως το 12 % των υπόλοιπων επιλέξιμων δαπανών που αναφέρονται στο σημείο 139,
- δεν υπάρχει απόδειξη ότι όλες οι εταιρείες που έλαβαν ενισχύσεις στο πλαίσιο του καθεστώτος συμμορφώθηκαν με ελάχιστα πρότυπα στους τομείς του περιβάλλοντος και της υγιεινής και καλής μεταχείρισης των ζώων, και ότι οι επενδύσεις εστιάσθηκαν σε προϊόντα για τα οποία μπορούσαν να βρεθούν διέξοδοι στην αγορά,
- δεν υπάρχει απόδειξη ότι όλα τα επενδυτικά σχέδια για τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων ήταν σχέδια όπου οι επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνουν τα 25 εκατ. ευρώ ή όπου οι ενισχύσεις δεν υπερβαίνουν τα 12 εκατ. ευρώ.
- (142) Οι αμφιβολίες που εξέφρασε η Επιτροπή κατά την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης εξακολουθούν να υφίστανται με αποτέλεσμα το καθεστώς να μην μπορεί να χαρακτηριστεί συμβιβάσιμο.
- (143) Ως εκ τούτου, εκτός από την περίπτωση των μέτρων μεταφοράς εγκαταστάσεων, η Επιτροπή σημειώνει ότι το καθεστώς δεν πληροί τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις των κατευθυντήριων γραμμών για τη γεωργία με αποτέλεσμα να είναι ασυμβίβαστο με βάση τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές. Εκτός αυτού, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι ελληνικές αρχές δεν απέδειξαν ότι οι τυχόν μεμονωμένες ενισχύσεις θα ήταν από τη στιγμή της χορήγησής τους συμβιβάσιμες βάσει των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών ή βάσει της πρακτικής που εφαρμόζει η Επιτροπή βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.
- VI.3.10. *Συμβιβάσιμο με τις κατευθυντήριες γραμμές κρατικών ενισχύσεων που ισχύουν στον τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας*
- (144) Οι επιχειρήσεις του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας μπορούν να επωφεληθούν από το ξεταζόμενο μέτρο. Τα σχέδια κρατικών ενισχύσεων που συνδέονται με την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια αξιολογούνται στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών για την εξέταση κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Μετά από την έναρξη ισχύος του ελληνικού νόμου 3220/2004 με τον οποίο θεσπίζεται το επίμαχο καθεστώς ενισχύσεων, οι κατευθυντήριες γραμμές μεταβλήθηκαν από την 1η Ιανουαρίου 2005. Επομένως, οι κατευθυντήριες γραμμές για την εξέταση κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας του 2001 ⁽¹³¹⁾ πρέπει να εφαρμοστούν σε ενισχύσεις που χορηγήθηκαν πριν την 1η Νοεμβρίου 2004. Οι σήμερα ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές του 2004 ⁽¹³²⁾ εφαρμόζονται σε εκείνες που χορηγήθηκαν μετά την ημερομηνία της 1ης Νοεμβρίου 2004.
- (145) Ως γενική παρατήρηση θα πρέπει να σημειωθεί ότι καμία κρατική ενίσχυση δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβιβάσιμη από την Επιτροπή εάν το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν έχει κοινοποιήσει το συνολικό ποσό της ενίσχυσης ανά μέτρο καθώς και την ένταση της ενίσχυσης. Το σωρευτικό αποτέλεσμα για τον δικαιούχο όλων των κρατικών επιδοτήσεων πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση του καθεστώτος. Το υπό εξέταση καθεστώς δεν παρέχει αυτές τις λεπτομέρειες ούτε επιτρέπει μια τέτοια αξιολόγηση. Επιπλέον, το επίμαχο καθεστώς δεν εξασφαλίζει ότι το κράτος μέλος θα εξακριβώνει τη συμμόρφωση του δικαιούχου με τους κανόνες της κοινής πολιτικής στον τομέα της αλιείας.
- (146) Και οι δύο εκδοχές των κατευθυντήριων γραμμών απαγορεύουν ενισχύσεις οι οποίες δεν επιβάλλουν οποιαδήποτε υποχρέωση στον δικαιούχο της ενίσχυσης. Οι ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές υπογραμμίζουν την ανάγκη ελέγχου εφαρμογής των ενισχύσεων αυτών, ιδίως εκείνων που χορηγούνται με τη μορφή φορολογικών ελαφρύνσεων. Δεδομένου ότι δεν χορηγήθηκε καμία πληροφορία από το κράτος μέλος για την αξιολόγηση των ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, η Επιτροπή οφείλει να τις θεωρήσει ασυμβίβαστες.
- (147) Οι επενδυτικές ενισχύσεις πρέπει να ελέγχονται από την Επιτροπή όσον αφορά τα διάφορα είδη δικαιούχων (αλιείς, υδατοκαλλιέργεια, επεξεργασία και μάρκετινγκ). Κάθε μεμονωμένη εφαρμογή του μέτρου πρέπει να αξιολογείται χωριστά με βάση τις λεπτομερείς προϋποθέσεις που απαριθμούνται στις κατευθυντήριες γραμμές. Οι πληροφορίες που περιέχονται στο καθεστώς δεν επιτρέπουν μια τέτοια αξιολόγηση.
- (148) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι το άρθρο 2 του νόμου 3220/2004, στο μέτρο που αφορά την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια είναι ασυμβίβαστο. Οι αμφιβολίες που εξέφρασε η Επιτροπή κατά την κίνηση της διαδικασίας βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης εξακολουθούν να υφίστανται με αποτέλεσμα το καθεστώς να μην μπορεί να χαρακτηριστεί συμβιβάσιμο. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι ελληνικές αρχές δεν έδειξαν ότι οποιαδήποτε μεμονωμένη ενίσχυση από τη στιγμή της χορήγησής της θα ήταν συμβιβάσιμη βάσει αυτών των κατευθυντήριων γραμμών ⁽¹³³⁾.
- VI.3.11. *Συμβιβάσιμο βάσει του άρθρου 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚ*
- (149) Στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής καμία από τις εξαιρέσεις του άρθρου 87 παράγραφος 2 της συνθήκης, δεδομένου ότι το μέτρο δεν επιδιώκει κανέναν από τους στόχους που απαριθμούνται στις διατάξεις αυτές.

⁽¹³²⁾ ΕΕ C 229 της 14.9.2004, σ. 5.

⁽¹³³⁾ Υπόθεση T-176/01 Ferriere Nord κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004 σ. II-3931, σκέψη 94.

⁽¹³¹⁾ ΕΕ C 19 της 20.1.2001, σ. 7.

- (150) Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης ΕΚ, μία ενίσχυση θεωρείται συμβιβασίμη με την κοινή αγορά όταν αποσκοπεί στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση. Τα κριτήρια για την αξιολόγηση του συμβιβασίμου δυνάμει της διάταξης αυτής περιέχονται στους σχετικούς κανόνες που αναλύθηκαν παραπάνω.
- (151) Όσον αφορά το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συνθήκης, οι εν λόγω ενισχύσεις δεν προορίζονται για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ούτε για την άρση σοβαρής διαταραχής της ελληνικής οικονομίας, ούτε για την προώθηση του πολιτισμού ή τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- (152) Το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της συνθήκης ΕΚ αφορά την προώθηση του πολιτισμού και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς υπό τον όρο ότι δεν αλλοιώνονται οι όροι των συναλλαγών και του ανταγωνισμού στην Κοινότητα σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον. Αυτή θα μπορούσε να είναι η περίπτωση των ενισχύσεων σε ιερές μονές για την ανέγερση ξενώνων και πολιτιστικών κέντρων καθώς και σε επιχειρήσεις που στεγάζονται σε παραδοσιακά ή διατηρητέα κτίρια ή που παράγουν παραδοσιακά προϊόντα ή προϊόντα με ονομασία προέλευσης για την επισκευή και αποκατάσταση των διατηρητέων κτιρίων, για επενδύσεις σε μηχανήματα παραδοσιακού τύπου ή για πιστοποίηση παραδοσιακών προϊόντων ή μεθόδων που θεωρούνται ως φυσική κληρονομιά. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν διαθέτει πληροφορίες σχετικά με τη φύση αυτών των δραστηριοτήτων ως πολιτιστική κληρονομιά, την έκταση της ενίσχυσης και τις επιπτώσεις της στους όρους των συναλλαγών. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν μπορεί να καταλήξει σε συμπέρασμα ως προς το συμβιβασίμο των μέτρων αυτών βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της συνθήκης ΕΚ.
- (153) Τέλος, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον η ενίσχυση πληροί τις προϋποθέσεις για την εξαίρεση του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, που ορίζει ότι μπορεί να θεωρηθούν συμβιβασίμες ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Τα κριτήρια για την αξιολόγηση του συμβιβασίμου δυνάμει της διάταξης αυτής περιέχονται στους σχετικούς κανόνες που αναλύθηκαν παραπάνω. Κάθε ενίσχυση που δεν είναι σύμφωνη με τους όρους των ειδικών αυτών κανόνων απαιτεί εμπεριστατωμένη αιτιολόγηση στην οποία δεν προέβησαν οι ελληνικές αρχές. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν μπορεί να καταλήξει σε συμπέρασμα σχετικά με το συμβιβασίμο αυτών των μέτρων κατά τρόπο άμεσο βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.
- αγροτικών κτιρίων στον γεωργικό τομέα, δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή κάποιας από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στη συνθήκη, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το καθεστώς ενισχύσεων είναι ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά, εκτός από την περίπτωση μεταφοράς αγροτικών κτιρίων στον γεωργικό τομέα, για την οποία, με βάση την ανωτέρω ανάλυση, οι χορηγούμενες ενισχύσεις:
- δεν θα θεωρούνται κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, στις περιπτώσεις που η ανάγκη μεταφοράς προκύπτει από απαλλοτρίωση, η οποία, σύμφωνα με τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους, συνεπάγεται δικαίωμα αποζημίωσης, ή
 - είναι συμβιβασίμες με την κοινή αγορά σε όλες τις άλλες περιπτώσεις που περιγράφονται στο σημείο 133.
- (155) Οι μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του καθεστώτος μπορεί να θεωρηθούν συμβιβασίμες με την κοινή αγορά:
- βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 69/2001 μόνο εάν το συνολικό ποσό της ενίσχυσης που χορηγήθηκε βάσει του καθεστώτος σε συνδυασμό με όλες τις λοιπές ενισχύσεις de minimis που λήφθηκαν από τον δικαιούχο κατά τη διάρκεια της προηγούμενης τριετίας δεν υπερβαίνει τα 100 000 ευρώ και τηρούνται όλες οι ουσιαστικές προϋποθέσεις του κανονισμού·
 - βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1860/2004 μόνο εάν το συνολικό ποσό ενίσχυσης που χορηγείται βάσει του καθεστώτος σε συνδυασμό με όλες τις ενισχύσεις de minimis που έχουν ληφθεί από τον δικαιούχο κατά τη διάρκεια της προηγούμενης τριετίας δεν υπερβαίνουν το ποσό των 3 000 ευρώ και τηρούνται όλες οι ουσιαστικές προϋποθέσεις του κανονισμού·
 - βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 μόνο εάν το συνολικό ποσό ενίσχυσης για επιχειρήσεις δραστηριοποιούμενες στον τομέα των μεταφορών και σε επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων βάσει του καθεστώτος σε συνδυασμό με όλες τις ενισχύσεις de minimis που έχουν ληφθεί από τον δικαιούχο κατά τη διάρκεια της προηγούμενης τριετίας δεν υπερβαίνουν το ποσό των 100 000 ευρώ, για επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα των μεταφορών, και 200 000 ευρώ, για επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων, και τηρούνται όλες οι ουσιαστικές προϋποθέσεις των άρθρων 1 και 2 του κανονισμού·
 - βάσει οποιουδήποτε άλλου κανονισμού για κρατικές ενισχύσεις, ή εγκριθέντος καθεστώτος ενισχύσεων μόνο εάν οι μεμονωμένες ενισχύσεις πληρούσαν όλες τις ουσιαστικές προϋποθέσεις του σχετικού κανονισμού ή καθεστώτος κατά το χρόνο της χορήγησής τους.

VI.4. Συμπέρασμα

- (154) Δεδομένου ότι το καθεστώς ενίσχυσης, ως σύνολο και ως προς όλα τα μέρη του, εκτός από την περίπτωση μεταφοράς

(156) Όλες οι άλλες μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος πρέπει να θεωρηθούν ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

VII. ΑΝΑΚΤΗΣΗ

(157) Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο.

(158) Μόνο οι ασυμβίβαστες ενισχύσεις μπορούν να ανακτηθούν. Το συμβιβασίμο διαπιστώνεται στο επίπεδο του ενισχυόμενου σχεδίου. Θα διαπιστωθεί περαιτέρω κατά πόσο η ενίσχυση ήταν συμβιβάσιμη βάσει τυχόν κοινοτικών κανόνων κρατικών ενισχύσεων ή υφιστάμενων καθεστώτων ενισχύσεων κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες κατά το χρόνο χορήγησης της.

(159) Όταν η Επιτροπή εγκρίνει κοινοποιηθείσα ενίσχυση, το μέτρο ενίσχυσης πρέπει να διασφαλίζει ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις των εφαρμοστέων κανόνων. Η μη εκπλήρωση μιας προϋπόθεσης συνεπάγεται το ασυμβίβαστο της ενίσχυσης. Κατά συνέπεια, ένα παράνομο μέτρο ενίσχυσης δεν θα τύχει ευνοϊκότερης μεταχείρισης κατά την αξιολόγηση του συμβιβάσιμου. Μία ενίσχυση θεωρείται συμβιβάσιμη όταν έχουν τηρηθεί εξαρχής όλες οι ουσιώδεις προϋποθέσεις. Κατά συνέπεια, οι προσπάθειες αναδρομικής θέσπισης άλλων προϋποθέσεων δεν θα επέτρεπαν την άρση της ασυμβατότητας του μέτρου ενίσχυσης κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

(160) Μόνο οι ενισχύσεις βάσει των κανονισμών de minimis (ΕΚ) αριθ. 69/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1860/2004, ορισμένων διατάξεων των ΚΑΚ για τις ΜΜΕ και των ΚΑΚ την επαγγελματική εκπαίδευση και ορισμένων διατάξεων των κατευθυντηρίων γραμμών στον τομέα της γεωργίας θα μπορούσαν ενδεχομένως να θεωρηθούν ότι πληρούν όλες τις ουσιώδεις προϋποθέσεις από τη στιγμή που χορηγήθηκε η ενίσχυση.

(161) Όσον αφορά τους ισχυρισμούς της Ελλάδας ότι η Επιτροπή θα πρέπει να περιορίσει την έκταση της ανάκτησης λόγω των δυσβάστακτων δημοσιονομικών συνεπειών για την Ελλάδα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου⁽¹³⁴⁾, ένα κράτος μέλος μπορεί να επικαλεστεί την απόλυτη αδυναμία ως αμυντικό επιχείρημα για τη μη ανάκτηση της ενίσχυσης. Ωστόσο, οι οικονομικές δυσχέρειες δεν συνιστούν απόλυτη αδυναμία.

(162) Οι αποφάσεις στις υποθέσεις στις οποίες αναφέρεται η Ελλάδα⁽¹³⁵⁾, αναφέρονται στην πιθανότητα ενός δυνητικού περιορισμού της αναδρομικής ισχύος μιας απόφασης Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, περιορίζοντας τα χρονικά αποτελέσματα μιας απόφασης, σε εξαιρετικές περιπτώ-

σεις, εάν η απόφαση οδηγεί σε σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις λόγω του μεγάλου αριθμού των νομικών σχέσεων που είχαν συναφθεί καλή τη πίστει και όταν οι πρακτικές αυτές θεσπίστηκαν λόγω της αβεβαιότητας των κοινοτικών διατάξεων.

(163) Οι ισχυρισμοί της Ελλάδας είναι αβάσιμοι όσον αφορά το επίμαχο μέτρο δεδομένου ότι πρόκειται για μη κοινοποιηθέν, και συνεπώς, μη εγκριθέν μέτρο κρατικής ενίσχυσης. Κατά συνέπεια, οι ελαφρυντικές περιστάσεις, στη νομολογία των υποθέσεων στις οποίες αναφέρεται η Ελλάδα⁽¹³⁶⁾, για σχέσεις που πραγματοποιήθηκαν καλή τη πίστει και λόγω αβεβαιότητας όσον αφορά τις κοινοτικές διατάξεις, δεν ευσταθούν ευλόγως.

(164) Όσον αφορά το στοιχείο της ενδεχόμενης καλής πίστης, οι δικαιούχοι δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι ενεργούσαν καλή τη πίστει χωρίς την ύπαρξη δικαιολογημένης εμπιστοσύνης όσον αφορά τη χορήγηση της ενίσχυσης. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία⁽¹³⁷⁾, δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς τη νομιμότητα της ενίσχυσης μπορεί να δημιουργηθεί από τα κοινοτικά θεσμικά όργανα, είτε με την έγκριση απόφασης είτε με τη μη προσβολή ασυμβίβαστου μέτρου όταν το μέτρο αυτό θα έπρεπε να είχε προσβληθεί. Όπως ωστόσο προκύπτει από τη διαδικασία, η Επιτροπή επισημάνε στις ελληνικές αρχές τις επιφυλάξεις της σχετικά με το συμβιβασίμο του μέτρου αμέσως μόλις πληροφορήθηκε την ύπαρξή του, λίγους μόνο μήνες αφού τέθηκε σε εφαρμογή. Στη συνέχεια, ξεκίνησε η διαδικασία έρευνας της Επιτροπής. Κατά συνέπεια, η Ελλάδα δεν μπορεί να επικαλεστεί την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης κατά μιας πιθανής ανάκτησης. Επιπλέον, οι κοινοτικές διατάξεις σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι είναι αβέβαιες.

(165) Συνεπώς, η Επιτροπή απορρίπτει τη δυνατότητα η Ελλάδα να επικαλεστεί περιορισμούς ή εξαιρέσεις για την ανάκτηση της παράνομης ενίσχυσης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Το καθεστώς κρατικών ενισχύσεων που εφαρμόστηκε από την Ελλάδα βάσει του άρθρου 2 του νόμου 3220/2004 είναι ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά.

2. Στον γεωργικό τομέα, οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν για τη μεταφορά αγροτικών κτιρίων δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, στις περιπτώσεις που η ανάγκη μεταφοράς προκύπτει από απαλλοτρίωση, η οποία, σύμφωνα με τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους, συνεπάγεται δικαίωμα αποζημίωσης. Οι εν λόγω ενισχύσεις είναι συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά στις άλλες περιπτώσεις μεταφοράς εγκαταστάσεων.

⁽¹³⁴⁾ Βλέπε συγκεκριμένα υπόθεση C-404/00 Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2003, σ. I-6695, σκέψη 45 και υπόθεση C-415/03 Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 2005, σ. I-3875, σκέψη 35.

⁽¹³⁵⁾ Βλέπε υποσημείωση 86.

⁽¹³⁶⁾ Απόφαση του ΔΕΚ στην υπόθεση C-209/03, Bidar κατά London Borough of Ealing, Secretary of State for Education and Skills Συλλογή 2005, σ. I-2119, σκέψεις 68-69· απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση C-292/04, Wienand Meilicke και λοιποί κατά Finanzamt Bonn-Innenstadt, δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί, σκέψη 34.

⁽¹³⁷⁾ Υπόθεση C-91/01 Ιταλία κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Συλλογή 2004 σ. I-4355, σκέψη 66.

Άρθρο 2

Οι μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 της παρούσας απόφασης δεν συνιστούν ενίσχυση εάν, κατά το χρόνο της χορήγησής τους, πληρούσαν τις προϋποθέσεις που ορίζονται σε κανονισμό που έχει εκδοθεί δυνάμει του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου ⁽¹³⁸⁾ και που ήταν εφαρμοστέος κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

Άρθρο 3

Οι μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 της παρούσας απόφασης οι οποίες, κατά το χρόνο της χορήγησής της, πληρούσαν τις προϋποθέσεις που ορίζονται σε κανονισμό που έχει εκδοθεί δυνάμει του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98 ή από άλλο εγκριθέν καθεστώς ενισχύσεων, είναι συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά μέχρι του ανωτάτου ορίου έντασης ενίσχυσης που εφαρμόζεται γι' αυτό το είδος ενισχύσεων.

Άρθρο 4

1. Η Ελλάδα οφείλει να ανακτήσει από τους δικαιούχους τις ασυμβίβαστες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 της παρούσας απόφασης.

2. Επί των ποσών των ενισχύσεων που πρέπει να ανακτηθούν οφείλονται τόκοι από την ημερομηνία που τέθηκαν στη διάθεση των δικαιούχων μέχρι το χρόνο της πραγματικής ανάκτησης.

3. Οι τόκοι υπολογίζονται με τη μέθοδο του ανατοκισμού σύμφωνα με το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής ⁽¹³⁹⁾.

4. Η Ελλάδα καταργεί τη χορήγηση οποιασδήποτε εκκρεμούσας πληρωμής ενίσχυσης βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 5

1. Η ανάκτηση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 είναι άμεση και αποτελεσματική.

2. Η Ελλάδα διασφαλίζει την εκτέλεση της παρούσας απόφασης εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησής της.

Άρθρο 6

1. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Ελλάδα υποβάλλει τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) κατάλογο των δικαιούχων που έχουν λάβει ενίσχυση βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 και το συνολικό ποσό της ενίσχυσης που έχει ληφθεί από κάθε ένα από αυτούς βάσει του καθεστώτος·
- β) το συνολικό ποσό (αρχικό κεφάλαιο και τόκοι ανάκτησης) που θα πρέπει να ανακτηθεί από κάθε δικαιούχο·
- γ) λεπτομερή περιγραφή των μέτρων που έχει ήδη λάβει ή προγραμματίζει προκειμένου να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση· και
- δ) έγγραφα που αποδεικνύουν ότι έχει δοθεί εντολή στους δικαιούχους να επιστρέψουν την ενίσχυση.

Η Ελλάδα υποβάλλει τις πληροφορίες χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα.

2. Η Ελλάδα τηρεί ενήμερη την Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο των εθνικών μέτρων που λαμβάνονται για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης μέχρις ότου ολοκληρωθεί η ανάκτηση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1. Υποβάλλει αμέσως, κατόπιν απλού αιτήματος της Επιτροπής, πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έχει ήδη λάβει και προγραμματίζει για να συμμορφωθεί προς την παρούσα απόφαση. Παρέχει επίσης λεπτομερείς πληροφορίες για τα ποσά των ενισχύσεων και των τόκων που έχουν ήδη ανακτηθεί από τους δικαιούχους.

Άρθρο 7

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ελληνική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 18 Ιουλίου 2007.

Για την Επιτροπή

Neelie KROES

Μέλος της Επιτροπής

⁽¹³⁸⁾ ΕΕ L 142 της 14.5.1998, σ. 1.

⁽¹³⁹⁾ ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης της Επιτροπής C 37/05 (πρώην NN 11/04) [υπόθεση αφορολόγητο αποθεματικό]

Πληροφορίες σχετικά με τα ληφθέντα, προς ανάκτηση και ήδη ανακτηθέντα ποσά ενισχύσεων

Ταυτότητα του δικαιούχου	Συνολικό ύψος της ενίσχυσης που ελήφθη βάσει του καθεστώτος (*)	Συνολικό ύψος της προς ανάκτηση ενίσχυσης (*) (Κεφάλαιο)	Συνολικό ήδη επιστραφέν ποσό (%)	
			Κεφάλαιο	Τόκοι ανάκτησης

(*) Εκατομμύρια εθνικού νομίσματος.